

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EBEVEYNLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE
YÖNELİK TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (HAKKARİ İLİ
ÖRNEĞİ)**

ÇAĞLA GÜLELÇİN SUNA

DANIŞMAN

DOÇ. DR. ALİ ÖZKAN

BARTIN-2022

T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**EBEVEYNLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUM
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (HAKKARİ İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çağla GÜLELÇİN SUNA

BARTIN-2022

KABUL VE ONAY

Çağla GÜLELÇİN SUNA tarafından hazırlanan “EBEVEYNLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (HAKKARİ İLİ ÖRNEĞİ)” başlıklı bu çalışma, 29.04.2022 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Ali ÖZKAN

Üye : Doç. Dr. Fatih YAŞARTÜRK

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Hakan YARAR

Bu tezin kabulü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. H. Selma ÇELİKİYAY
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Ali ÖZKAN danışmanlığında hazırlamış olduğum “EBEVEYNLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (HAKKARİ İLİ ÖRNEĞİ)” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

06.05.2022

Çağla GÜLELÇİN SUNA

ÖNSÖZ

Beden Eğitimi ve Spor alanına bir katkı getirmek amacıyla hazırlamış olduğum bu tez çalışması uzun ve yorucu bir sürecin ürünüdür. Bu zorlu süreçte emeklerinin karşılığını asla ödeyemeyeceğim kişilerin katkıları sayesinde araştırmamın tamamlandığını belirtmek isterim.

Akademik anlamda yaşadığım her problem karşısında bana her zaman yardımcı olan ve yol gösteren, güler yüzünü, özverisini esirgemeyen, bu yolda sağlıklı ilerlememi sağlayan danışmanım Doç. Dr. Ali ÖZKAN'a, bu süreçte her zaman yanımda olan desteğini esirgemeyen sevgili eşim Celal SUNA'ya ve minik kızımız Mavi'ye sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Çağla GÜLELÇİN SUNA

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

EBEVEYNLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (HAKKARİ İLİ ÖRNEĞİ)

Çağla GÜLELÇİN SUNA

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali ÖZKAN

Bartın-2022, sayfa: 52

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının incelenmesidir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma evrenini 2021 yılında Hakkari ilinde ikamet eden 5.-6.-7.-8. Sınıf öğrenci velileri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu Hakkari ilinde ikamet eden toplamda 309 ebeveyn olmak üzere, 161 anne ve 148 babanın gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada Öncü ve Güven (2011) tarafından geliştirilen 4 faktörlü, 21 maddeden oluşan “Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ana-Baba Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Yapılan araştırmada verilerin değerlendirilmesi ve analizinde SPSS 24.0 istatistik paket programı kullanılmış ve istatistik incelemelerinde frekans, yüzde ve ortalama değer gibi tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra, t-Testi ve ANOVA testleri kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda Hakkari ilinde beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumları olumlu yönde yüksektir. Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumları puanları incelendiğinde 30 yaş ve altındakilerin puanları en yüksek, 50 yaş ve üstündekilerin puanları en düşük, önlisans ve lisansüstü eğitim düzeyindeki kişilerin puanları en yüksek, ilkökul mezunu olanların puanları en düşük, aktif olarak spor yapanların puanları daha yüksektir ve ortalama değerlere göre spor haberlerini takip edenlerin puanları daha

yüksektir. Ancak cinsiyet faktörü ve gelir düzeyi beden eğitimi dersine yönelik tutumlar açısından belirleyici etken değildir. Ebeveynlerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarında yaşlarına, eğitim düzeylerine, spor yapıp yapmama ve spor haberlerini takip edip etmeme durumuna göre anlamlı farklılık tespit edilmiş ancak ebeveynlerin cinsiyetine ve gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Sonuç olarak Hakkari ilinde yaşayan 30 yaşın altındaki, eğitim düzeyi yüksek ve spor bilincine sahip olan ebeveynlerin çocuklarının, beden eğitimi dersi ve spora katılımı konusunda daha olumlu tutum sergiledikleri söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveynler, beden eğitimi ve spor, tutum.

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

EXAMINATION OF THE ATTITUDES OF THE PARENTS TO THE PHYSICAL EDUCATION COURSE (HAKKARİ PROVINCE EXAMPLE)

Çağla GÜLELÇİN SUNA

Bartın University

Graduate School

Department of Physical Education and Sports

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Ali ÖZKAN

Bartın-2022, pp: 52

The aim of this study is to examine parental attitudes towards physical education lesson. Scanning model was used in the research. The population of the research is 5th-6th-7th-8th grade students residing in Hakkari province in 2021. The class consists of the parents of the students. The sample group was carried out with the voluntary participation of 161 mothers and 148 fathers, 309 parents in total residing in Hakkari. In the study, “Parental Attitude Scale towards Physical Education Lesson” with 4 factors and 21 items developed by Öncü and Güven (2011) was used. SPSS 24.0 statistical package program was used in the evaluation and analysis of the data in the research, and in addition to descriptive statistics such as frequency, percentage and mean value, t-Test and ANOVA tests were used in statistical analysis.

As a result of the research, parental attitudes towards physical education lesson in Hakkari province are positively high. When the scores of parental attitudes towards the physical education lesson are examined, the scores of those aged 30 and below are the highest, the scores of those aged 50 and over are the lowest, the scores of those at the associate and graduate education level are the highest, the scores of those who are primary school graduates the lowest, the scores of those who are actively engaged in sports are higher and the average scores are higher. According to the values, those who follow the sports news

have higher scores. However, gender factor and income level are not the determining factors in terms of attitudes towards physical education lesson. A significant difference was found in the attitudes of the parents towards physical education lesson according to their age, education level, whether they do sports and whether they follow sports news or not, but there is no significant difference according to the gender and income level of the parents.

As a result, it can be said that the children of parents who live in Hakkari, under the age of 30, have a high level of education and have a sports consciousness, have a more positive attitude towards physical education lessons and participation in sports.

Keywords: Parents, physical education and sport, attitude.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	ii
BEYANNAME.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
İÇİNDEKİLER.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xi
EKLER DİZİNİ.....	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	2
1.1.1. Alt Problemler.....	2
1.2. Denenceler.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	3
1.5. Sayıtlar.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.6. Sınırlılıklar.....	4
1.7. Tanımlar.....	4
2. LİTERATÜR ÖZETİ.....	5
2.1. Spor Kavramı.....	5
2.2. Beden Eğitimi.....	5
2.3. Beden Eğitimi ve Spor Kavramı.....	6
2.3.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amaçları.....	6
2.3.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Eğitimdeki Önemi.....	7
2.3.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Gelişime Etkileri.....	8
2.3.3.1. Psikomotor Gelişime Katkıları.....	8
2.3.3.2. Fiziksel ve Zihinsel Gelişime Katkıları.....	9
2.3.3.3. Sosyal ve Duygusal Gelişime Katkıları.....	9
2.4. Tutum.....	10
2.4.1. Tutumu Oluşturan Temel Öğeler.....	11

2.4.2. Tutumların Oluşmasına Etki Eden Etmenler	12
2.4.3. Tutumun İşlevleri.....	13
2.4.4. Tutumun Kriterleri	13
2.4.5. Ebeveyn Tutumlarının Çocuklar Üzerindeki Etkileri.....	19
2.5. Beden Eğitimi ve Spor Tutumu	20
3. MATERYAL VE METOT	22
3.1.Araştırma Modeli.....	22
3.2. Evren ve Örneklem	22
3.3. Veri Toplama Araçları	232
3.4. Verilerin Analizi.....	233
3.4.1. Güvenirlik Analizi.....	233
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	255
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	40
KAYNAKLAR.....	411
EKLER	48
ÖZGEÇMİŞ	522

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
No	No
2.1: Tutumu oluşturan öğeler	11

TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
3.1: Puanların basıklık ve çarpıklık katsayıları	24
4.1: Katılımcıların frekans ve yüzde dağılımları.....	25
4.2: Beden eğitimi dersine yönelik anne-baba tutumları ölçek ifadelerine katılım düzeyi	25
4.3: Beden eğitimi dersine yönelik anne-baba tutumları ölçeğinin betimsel istatistikleri.....	28
4.4: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının yaşa göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi.....	28
4.5: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının anketi dolduran kişinin cinsiyetine göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi	29
4.6: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının eğitim düzeyine göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi.....	30
4.7: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının aktif olarak spor yapma durumuna göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi	31
4.8: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının spor haberlerini takip etme durumuna göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi	32
4.9: Beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumlarının gelir durumuna göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi.....	33

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1- Ebeveynlerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları Ölçeği	48
EK 2- Ölçek Kullanım İzni	50
EK 3- Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Onay Belgesi	51

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

p	: Anlamlılık Düzeyi
%	: Yüzde
n	: Kayılımcı Sayısı
r	: Korelasyon Katsayısı
ss	: Standart Sapma

KISALTMALAR

ANOVA	: Analysis of Variance
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ORT.	: Ortalama
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TL	: Türk Lirası
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

1. GİRİŞ

Beden eğitim ve spor dersi toplumun gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Toplumu oluşturan bireydir ve toplumların ilerlemesi bireylerin kendini geliştirmesi ile mümkündür. Beden eğitimi ve spor dersi bireyin gelişimine pozitif yönde büyük katkılar sağlar. Beden eğitimi ve spor dersi fiziksel aktivitelerde beden gelişimini desteklerken bireyin sosyalleşmesini sağlayarak özgüven gelişimini destekler. Bireyi birçok yönden geliştirir ve bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal alanlarda daha sağlıklı ve donanımlı bir hale getirir. Bireyin gelişimine bu oranda katkı sağlayan bir dersin topluma hizmeti yadsınamaz bir durumdur. Bütün bunlardan dolaydır ki beden eğitimi dersine yönelik tutumların olumlu yönde olması mühimdir. Bir ulusun yükselmesi ve gelişmesi eğitim ve öğretimle ilgilidir. Toplumun ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ve öğretim ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyaçlar sebebiyle eğitim ve öğretim kurumları insanlar için diğere bazı kurumlardan daha önce gelmektedir. Bu iki faaliyet toplumların geleceğı açısından büyük öneme sahip olmasının yanı sıra eğitim ve öğretim önce ailede başlamaktadır (Çalgın, 2003).

Çocuk bilgi, deneyim ve becerilerini aile içinde geçirmiş olduğı yaşantılar sonucunda elde eder ve bu durum onun akademik başarısını etkiler. Eğer ailesinden öğrendikleri okulda öğrendiklerini destekler nitelikteyse birey okul yaşamında daha başarılı olacaktır. Eğer ailenin öğrettiğı bilgi, beceri ve tutumlar okul hayatında öğrendikleriyle çelişirse bu durum bireyin akademik başarısını olumsuz etkiler. Ailenin sahip olduğı alt kültür öğeleri, ebeveynlerin eğitim durumu, aile içinde huzur bozukluğı da çocuğun akademik başarısını etkileyecektir (Erdem, 2005). Ailenin eğitime bakış açısı çocukların eğitim ve öğretimini kendi düşünceleriyle paralel olacak şekilde etkileyecektir.

Genel eğitimin en önemli parçalarından biri beden eğitimi dersidir. Bu ders öğrencilerin gelişim dönemlerine uygun faaliyetleri müfredatında bulundurarak onların mutlu ve dengeli bir kişilik oluşturmalarına yardımcı olur. Beden eğitimi ve sporun bireyin sağlığı üzerinde de önemli etkileri vardır. Bu boyut göz önüne alındığında bu derse gerekli önemin gösterilmesi önemli bir husustur. Aksi takdirde gerekenden az fiziksel aktivite birçok olumsuzluğına yol açabilir. Örneğın hareketsizlik obezite ve erken ölüm riskini arttırmaktadır.

Beden eğitimi ve sporun temel hedefi; bireylerin çeşitli aktiviteler yolu ile gelişimini sağlayıp, tüm öğrencilerin hareketleri uygulama becerisini geliştirmektir. Bireyler üzerinde sosyal, duygusal, fiziksel ve zihinsel yönden pozitif yönde büyük etkisi vardır. Anayasamız ve Milli Eğitim temel kanunumuz doğrultusunda, spor faaliyetleri ve beden eğitiminin amaçları kısaca; Milli eğitimin temel amaçlarına uygun, kendisine ve tabii ki topluma saygı duyan fikri hür, vicdanı hür, mutlu ayrıca da milli değerlere sahip çıkan bireylerin yetişmesini sağlamaktır (Günhan ve Başer, 2009).

Ebeveynlerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları çocukların da bu derse yönelik tutum oluşturmaları üzerinde büyük etkiye sahiptir. Çünkü ebeveynlere çocukların ilk rol modelidir. Bu araştırmanın amacı Hakkari ilinde ikamet eden ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesidir. Bu araştırma ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ortaya koymasından önem arz etmektedir.

1.1. Problem

“Ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre farklılıkları var mıdır?” sorusu bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.1.1. Alt Problemler

Bu ana amaca dayanarak aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Ebeveynlerin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Ebeveynlerin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Ebeveynlerin eğitim durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Ebeveynlerin aktif spor yapma değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Ebeveynlerin spor haberlerini takip etme değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?

6. Ebeveynlerin gelir düzeyi değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.2. Denenceler

1. Ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.
2. Ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.
3. Ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında aktif spor yapma değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.
4. Ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında spor haberlerini takip etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.
5. Ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Hakkari ilinde ikamet eden ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesidir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Küçük yaşlardan itibaren bireylere spor yapma alışkanlığının kazandırılması hususunda da olduğu gibi, spor kültürünün sonraki nesillere aktarımı hususunda da ailelere çok önemli görev düşmekte, ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumlarının olumlu yönde olması bu iki unsur için büyük önem arz etmektedir.

Ebeveynlerin spora ve beden eğitimi etkinliklerine bakış açısı aslında çocuğun da tutumunu ve katılımını büyük oranda etkilemektedir. Beden eğitimi etkinliklerinin ve sporun, sosyalleşme süreci üzerindeki olumlu etkisi tartışılmaz bir gerçek olup bazı ebeveynler bu gerçeğin bilincindedir. Bu bilince sahip ebeveynler çocuklarının bu aktivitelere katılımını destekler, çoğu ailede ise bu bilinç hala yerleşmemiştir. Bu tür aileler çocuklarının spor etkinliklerine katılımına soğuk bakmaktadır. Ülkemizde genel bir

düşünce haline gelen “spor ve fiziksel aktivitelerin akademik başarıyı negatif yönde etkilediği fikri”, ebeveynlerin bu konuda olumsuz tavır sergilemesinin başlıca etkeni olarak karşımızdadır (Güven ve Öncü, 2006). Bu araştırma ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını ortaya koymasından önem arz etmektedir

1.5. Sayıtlar

Araştırmada aşağıdaki 3 sayıttan hareket edilmiştir.

1. Araştırmaya katılan ebeveynlerin ölçek sonuçları onları gerçek tutumlarını ortaya koymaktadır.
2. Araştırmaya katılan ebeveynlerin ölçek sonuçları içtenlikle cevap verdiği varsayılmıştır.
3. Bu konuda yapılan literatür taraması araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği açısından yeterlidir.

1.6. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2020-2021 yılları arasında Hakkari ilinde öğrenim gören orta öğrenim öğrenci ebeveynlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma kendisi için yapılan literatür taraması ile sınırlıdır.
3. Bu araştırma kullanılan ölçek ve istatistiksel analiz yöntemleri ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Tutum: Kişinin karşılaştığı bir durumu onaylama veya onaylamama yaklaşımı tutum olarak tanımlanır (Başaran, 1991).

Beden Eğitimi ve Spor: Yetişmekte olan nesillerin temel ögesi olan bireye, bedensel olarak ve fikren sağlık kazandıran bir faaliyet alanı (MEB, 2006).

2. LİTERATÜR ÖZETİ

2.1. Spor Kavramı

Spor kavramının sözlükteki anlamı zihni ya da bedeni geliştirmek amacıyla yapılan, bireysel ya da toplu bir şekilde gerçekleştirilen ve birtakım kurallara göre uygulanan hareketlerin tamamı şeklindedir. Aslen Latince kökenli bir sözcüktür (TDK, 2021). Spor kavramı, sağlığın yanı sıra eğlence, rekabet, meslek ve bilim gibi farklı hedefler amacıyla yapıyor olsa da bireyi ve uluslararası iletişimi bir düzlemde tutan temel unsurlardandır. Sporun yapıtaşını birey oluşturur. Bu nedendir ki sağlıklı nesiller yetiştirmek ve toplumun iş verimliliğini artırmak aynı zamanda da toplumsal dayanışmayı sağlamak için önemli bir güçtür (Yetim, 2011).

Politikadan eğitime, ekonomiden rekreasyona birçok kavramla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili olan spor asıl olarak sosyal bir kurumdur. Sporun sosyal fonksiyonlarından bazıları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Duyarlılıklar ve kültürel zevkler kazandırır.
2. Boş vakitlerin yararlı bir şekilde doldurulmasını sağlar.
3. Takdir etme ve takdir edilme yetileri kazandırır.
4. Sosyal sorumluluğun geliştirilmesini sağlar.
5. Statü kazandırır.
6. Dayanışma, rekabet ve risk alma duygularına katkı sağlar.
7. Engelli bireylerin topluma kazandırılmasında rol oynar.
8. Yapıcı ve yaratıcı özelliklere katkıda bulunur (Yetim, 2000).

2.2. Beden Eğitimi

Beden eğitimi, bireyin bedensel hareketlere katılım sağlamak suretiyle davranışlarında bilinçli bir biçimde, beden eğitimin amaçlarına uygun değişme meydana getirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Tamer ve Pulur, 2001).

Beden eğitimi, yalnızca fiziksel hareketlerin icra edildiği ve fiziksel gelişimin sağlandığı

faaliyetler olmamakla birlikte; sağlıklı yaşamı ve eğlenmeyi sağlayan bireyin çok yönlü geliştiği etkinlikler, fiziksel ve mental aktiviteler bütünüdür. Ayrıca bulaşıcı olmayan hastalıkların önüne geçilmesinde bedensel aktivitenin ve hareket etmenin büyük faydası vardır (Çiçek, 2021).

Beden eğitimi, bireyi gelişim özellikleri dikkate alınarak mutlu, sağlıklı, iyi ahlaklı, üretken ve bütün bunların yanında yapıcı ve yaratıcı ayrıca manevi değerleri kazanmış kişiler olarak yetiştirmeyi amaç edinmiş kişilik eğitiminin adıdır (MEB, 1997).

2.3. Beden Eğitimi ve Spor Kavramı

Beden eğitimi ve spor bedensel etkinliklerde bulunmak için gerekli olan temel bilgi ve kabiliyetlerin kazanılmasını esas alır. Bilinir ki bireyler için yalnızca bilgi ve becerilerin kazanılması yeterli değildir. Beden eğitimi ve sporun hedefi tüm bireyleri sağlıklı ve üretken bir yaşam sürdürmeleri için yaşam boyu fiziksel faaliyetlerle güçlendirmektir (Tunçel, 2006).

“Beden eğitimi ve spor bireyleri okul sonrası yaşantıya hazırlamak, yurttaşlık ve ulusal bilinç duygularını güçlendirmek ve hedefleri çocuğa kazandırmayı hedef bilmiş disiplinli çalışma alışkanlığına denir (Kuru, 2000). Antik çağlardan bu yana birçok toplumda ve kültürde fiziksel aktivite, sağlığın korunmasında önemli bir unsur olarak görülmüştür. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), hareket etmenin önemini anlaşılması ve toplumların bilincini oluşturmak için 10 Mayıs tarihini, Dünya Sağlık için Hareket Et Günü olarak ilan etmiştir (WHO, 2021).”

Beden eğitimi ve spor dersi bireyin kendisini hem bedensel hem sosyal hem de zihinsel alanlarda bütüncül bir şekilde geliştirebileceği bir ders türüdür. Sağlıklı, başarılı, mutlu ve zinde bir yaşam sürdürebilmenin sırrı; zihinsel gelişimin ölçüsünde bedensel gelişimi de sağlayıp ikisini aynı anda başarabilmeyi sağlar (Güçlü, 2001).

2.3.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amaçları

Beden eğitimi ve spor dersinin amaçları genel olarak aşağıdaki gibi sıralanabilir.

1. Atatürk ve başka düşünürlerin “beden eğitimi” konusunda sözlerini öğrencilerin

- açıklayabilmesini sağlama,
2. Vücudumuzdaki bütün “organ ve mekanizmaların kendi kapasitesine uygun şekilde gelişimini sağlanma ve kuvvetlendirme” yönünde çalışmalarda bulunma,
 3. Öğrencilerin iyi bir “postür ve duruş” kazanmaları için katkıda bulunma,
 4. “Sinir ve kas” yapısının koordine bir şekilde çalışmasına katkı sağlama,
 5. Öğrencilerin “müzik veya ritim eşliğinde hareket kabiliyeti gösterebilmesi” hususunda gelişimini sağlama,
 6. Öğrencilerin “kültürümüzün içinde yer alan halk oyunları ile ilgili bilgi ve kabiliyet edinmelerini” sağlama,
 7. “Kurtuluş günleri ve milli bayramların önemli olduğunun öğrenciler tarafından kavranması, törenlere katılım konusunda öğrencilerin hevesli olmalarını” sağlama,
 8. Öğrencilere “beden eğitimi dersinin sağlık bakımından yararlı olduğunu öğretme ve dolayısıyla serbest zamanlarında beden eğitimi ve spora yönelmesini” sağlama,
 9. Öğrencilerin sağlık kurallarıyla “ilkyardım bilgisi, tutum ve alışkanlıklarını” geliştirme,
 10. Öğrencilerin “doğayı sevmesini sağlayarak güneşten yararlanmalarını ve kirli havadan korunmalarını” sağlama,
 11. Öğrencilerin “iş birliği içerisinde çalışma yeteneğini” geliştirme,
 12. “Görev ve sorumluluk bilincine sahip” bireyler yetiştirerek, “liderine uyum sağlayan” ve “liderlik etme kabiliyetine sahip” bireyler olarak yetiştirme,
 13. Öğrencilerin “doğru ve hızlı karar verme” yeteneğini geliştirme,
 14. Öğrencilerin “özgüven kapasitesini” geliştirme, (Çoban ve Ünveren, 2007).

2.3.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Eğitimdeki Önemi

Ulusların geleceği ve refahı genç nüfusun ruhsal zihinsel ve bedensel yeteneklerine ve olgunluklarına bağlıdır. Bu açıdan medeniyetin teminatı olan eğitime büyük görev düşmektedir. Bu görev kişilerin yeteneklerini keşfetmesi ve bunları en üst düzeye yükseltmesini sağlamaktır. Kişinin her boyuttan gelişmesi eğitimin hedefidir. Çağdaş eğitim farklı zekâ alanlarını destekler ve beklenen başarıya ulaşmayı sağlar (Aracı, 2000).

Beden eğitimi dersinin amacı, öğrencileri psikomotor, bilişsel ve duygusal (duyuşsal)

yönlere istenilen hedeflere ulaştırmaktır. Bu doğrultuda çok yönlü, bütüncül bir gelişim beden eğitiminin en önemli getirisidir. Genel eğitim ve beden eğitiminin amaçları arasında ortak kazanımlar bulunmakta ve bu iki eğitim birbirini desteklemektedir (Tunçel, 2006).

1739 nolu Milli Eğitim Temel Kanunu'nun ikinci maddesi der ki; "Toplumların gelişmesi ve ileriye götürülmesinde en önemli faktör olan bireyin, Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmişliğinin kendisi için ne kadar önemli olduğunun farkında olan ve beden eğitimine hayatı boyunca önem veren insanlar olabilmelerine katkı sağlamak esastır." (İnce ve Bilgiç, 2021).

2.3.3. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Gelişime Etkileri

Beden eğitimi ve Spor Dersi bireyi çok yönlü olarak geliştirmektedir. Psikomotor, fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişime olumlu yönde pek çok katkısı bulunur.

2.3.3.1. Psikomotor Gelişime Katkıları

"Lokomotor hareketler", "lokomotor olmayan hareketler" ve "manipulatif hareketlerden" meydana gelen becerilere psikomotor beceriler denir. Bu hareketler sıçrama, yürüme, sekme, yuvarlanma, atlama, koşma, kaçma hareketleridir. Lokomotor olmayan hareketleri ise şu şekilde sınıflamak mümkündür. Bunlar; eğilme, esneme, asılma, dönme ve sallanma. Manipulatif beceriler dediklerimiz ise şunlardır; atma, yakalama, tekmeleme, göz-ayak becerileri, el-göz becerileri, zıplama, paslaşma (Alparıslan, 2008).

Beden eğitimi dersi bireylerin küçüklükten itibaren hareket etme ve spor yapma alışkanlığı kazanmasıyla ve motorsal beceriler yoluyla yaşantı edinme ve başka çocuklarla oynama, mücadele öğrenme ve takdir edilme" gibi ihtiyaçlarının giderilmesinde çok büyük rol oynamaktadır (Tamer, 2000).

Psikomotor gelişme, beden eğitimi ve spor dersi programlarının temelini oluşturmaktadır. Beden eğitimi dersinin de birçok hedefinin içerisinde psikomotor gelişimin hedeflendiğinden bahsedebiliriz.

2.3.3.2. Fiziksel ve Zihinsel Gelişime Katkıları

İnsanın güçlü olmasını sağlayan, doğasında var olan hareket becerisidir. Bireyin fiziksel gelişimi ne ölçüde iyiye hareket süreci de o ölçüde sağlıklı gerçekleşir. Ve tabii ki kişinin fiziksel gelişimine katkıda bulunmak yalnız beden eğitimi ve spor dersine özgüdür. Düzenli olarak bedenin eğitilmesi, organizmanın fiziksel uygunluğuna ve dayanıklılığına büyük katkı sağlar ve onu geliştirir (Aracı, 2000).

Fiziksel gelişim üzerinde beden eğitimi ve sporun en önemli etkisi şudur; becerilerin gelişmesi, kassal harekette verimliliğin aynı oranda artması ve dolayısıyla kassal güç ve dayanıklılığın bu artışa eşlik etmesi. Bu süreçler tahmin edileceği üzere doğru orantılıdır. Beden eğitimi dersinin fiziksel gelişime etkilerinden bazılarını şöyle sıralayabiliriz;

1. Fazla kiloların atılmasını sağlar.
2. Koordinasyon sağlar.
3. Sakatlıkların azalmasında etkilidir.
4. Kalp-dolaşım sisteminde görülebilecek hastalıkların önlenmesinde etkilidir (Erkal, 1998).

Bireyin pasif olmayan zihinsel faaliyetlerdeki gelişimine bilişsel gelişim adı verilmektedir ve bu gelişim kişinin anne karnından itibaren çevresindeki dünyayı anlamasını ve öğrenmesini sağlar. Beden eğitimi ve spor dersinde programlar ve uygulamalar, yaparak ve yaşayarak öğrenme süreci olduğu için, gereken algılama ve akıl yürütme, kıyaslama, düşünme ve temel kavramların gelişmesini sağlamaktadır. (Yalçın, 1995) Ayrıca özgüven, ruhsal dayanıklılık, pratik düşünebilme ve çözüm yolları bulup karar verme, cesaret ve atik olma gibi birçok zihinsel özelliğin gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Açık, 2005).

2.3.3.3. Sosyal ve Duygusal Gelişime Katkıları

Bütün gelişim türleri eşit derece önemli ve tamamlanması gereken görevler nezdindedir. Maslow'un "Kendini Gerçekleştirme" olarak tanımladığı basamağa ulaşmak için birey gelişim dönemlerini sağlıklı olarak atlatmalıdır. Beden eğitimi kişiye farklı özelliklere sahip kişilerin bir araya gelerek etkili çalışabilmeleri amacıyla karşısındakini dinleme, destekleme, paylaşma ve yardımlaşma gibi becerileri kazandırır. İlaveten yapılan spor

aktiviteleri sayesinde kişi duygularını daha iyi ifade eder ve zaman içinde bunları yerleşik duygusal beceriler olarak kullanmaya başlar. Kendisiyle aynı duyguları barındıran kişilerle sosyal bir bağ oluşturur. Bireyde sorumluluk bilincinin gelişimine de katkı sağlar (Açıkgöz, 2005).

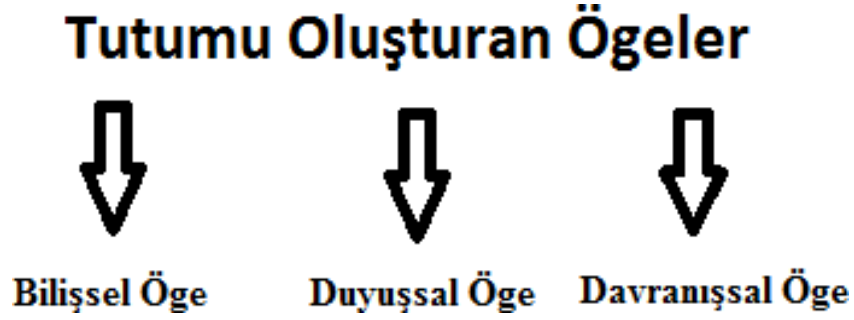
2.4. Tutum

Tutumun bilimsel incelemesi 19.yy da başlamıştır. “Harekete hazır” anlamında Latince kökenli bir tanımı vardır. Tutum davranışın ön koşuludur, davranış değildir (Ünal ve İter, 2010). Geleneksel tanımları mevcut olan tutum kavramı hakkındaki tanımlardan her biri az ya da çok farklılık içerir ve her tanım bu kavramın farklı bir yönünü vurgular. Farklı boyutlarıyla tutumu inceleyebilmek ve aklımızda bir tutum tanımı oluşturabilmek için bu farklı tanımları gözden geçirebiliriz (Tavsancıl, 2002).

Thurstone, çalışmalarında tutumu “psikolojik bir objeye yöneltilebilen pozitif veya negatif yönlü olabilen bir yoğunluk sıralaması ve derecelemesidir.” şeklinde tanımlamıştır. “Yaşantılar ve deneyim sonucu oluşan ve ilgili olduğu bütün objelere karşı kişinin davranışları üzerinde yönlendirici ya da sürekli bir etkileme gücüne sahip olan duygusal ve de zihinsel hazırlık durumudur.” şeklinde bir tutum tanımı yapmıştır (Tavsancıl, 2002). Bu tanıma göre tutum, kavram olarak insan davranışlarına yön veren bir unsur olarak ele alınır.

Wagner de çalışmalarında tutumu, bir tutum nesnesine karşı davranışta bulunmak, bir bireyin değerlendirmesi, bilgisi ve eğilimine uygun hale gelen davranışsal, zihinsel ve duygusal öğelerin bir harmanıdır, şeklinde üç ögesini anlatarak tanımlamıştır (Tavsancıl, 2002). Tutum kavramına yönelik çok fazla tanım yapılmıştır. Bunlardan her biri, ayrı bir kurama dayanır. M.B. Smith’e ait bir tanım olan ve en çok kabul görenlerden biri de şöyledir. “Tutum kavramı, bireye atfedilen, onun psikolojik bir obje ile ilgili düşüncelerini ve duygularını ve hatta davranışlarını düzenli biçimde oluşturan temel bir eğilimdir” (Kağıtcıbaşı, 1999). Bu tanımdan yola çıkarak şöyle söylenebilir; “Tutum her şeyden önce, bireyle ilgilidir.” Grupların tutumundan söz edilebilir evet ancak bunda da temel olan yine bireydir.

2.4.1. Tutumu Oluşturan Temel Ögeler

Şekil 2.1: Tutumu oluşturan ögeler.

Bilişsel Öge

Bireylerin tutumunu oluşturan cisimlere yönelik bilgileri, inançları veya olgularıdır. (Taylor vd., 2003). Tutumun cisimlerle ilişkili fikir ve inançların etkisiyle bilişsel ögeyi, oluştuğunu belirtmektedir (Aranson vd., 2005).

Bir bireyin tutuma yönelik kazandığı düşünce bilişsel ögesini oluşturmaktadır. Örnek vermek gerekirse birey bir derse karşı olumlu tutumlar sergilerse, bu dersin faydalı olduğunu düşünecektir ve bu düşünceler tutumun bilişsel kısmını oluşturacaktır (Özyalvaç 2010).

Tutumların varlığı davranışlardan anlaşılabilirse de kendi kendilerine oluşmazlar. İnsanların yaşamında tecrübe ettiği şeyler tutumlar üzerinde önemli bir etkendir. Bilişsel boyutta tutumun oluşumu için uyarıcılara ve bunlara doğrudan veya dolaylı olarak maruz kalınmasına gereksinim vardır. Tutum bilinen ve farkında olunan durumlara, olaylara ve kişilere yönelik olabilmektedir. Bilinmeyen ve tanımlanamayan şeyler insanda tutum oluşumuna katkı sağlamaz. Bu gerçekçilik üzerinden yorumlandığında deneyim ve bilgiler tutumun oluşmasında önem arz etmektedir. Bilgi ve deneyimlerin değiştiği ölçüde tutumlarda da değişimlere rastlanabilmektedir (Çevik, 2010). Ancak ürün reklamda anlatıldığı gibi çıkmaz ve beklentimizi karşılamazsa o ürünle ilgili bilgilerimiz değişir ve bu bilgi değişikliğini tutum değişikliği izler. Böyle durumlarda ve olaylarda mevcut tutum sabit kalmaz ve reklamın satın aldırma yönelik etkisi ortadan kalkmış olur (İnceoğlu, 2010).

Duygusal Öge

Duygusal ögeyi, isminden de anlayabileceğimiz gibi tutum nesnesine yönelik duygular var etmektedir (Aranson vd., 2005). Bireylerin tutum objesine yönelik olumlu ya da olumsuz bir sonuca varmalarında etkili olan sezgi ve hislerden oluşmaktadır (Taylor vd., 2003).

Duygusal ögeler, davranışsal ve bilişsel ögelerden ayrı var olamaz. Duygusal ögeler tutumların bireyden bireye değişkenlik gösteren ve gerçeklerle anlatılması mümkün olmayan hoşlanma ya da hoşlanmama durumunu oluşturur. Başka bir deyişle olumlu ve olumsuz etkileri içerir. Bir objeye, varlığa karşı pozitif tutumlar sergileyen bir kişi, bu objeyi olumlu değerlendirir ve tabii bu nesneye karşı pozitif yönde (olumlu) duygular besler (Hanyaloğlu, 1995).

Bireylerin sahip olduğu değerlerin sistemi ile yakından alakalı bir kavram olan duygusal öge negatif veya pozitif duyguların oluşmasına neden olmaktadır (Kaya, 2010). Tutumun duygusal ögeleri olumlu veya olumsuz tepkiye ön koşuldur. Aynı zamanda tutumun duygusal ögesi ağır basar ve duygusal bir tutumun değişmesi daha zor hale gelir (Hanyaloğlu, 1995).

Davranışsal Öge

Bireyin bir uyaran grubunda mevcut bulunana tutum nesnesiyle ilgili hareket eğilimini yansıtır. Bireyin söz konusu davranışları sözler veya diğer hareketlerinden gözlenebilir (Tavsancıl, 2002). Bir nesneye ya da varlığa ilişkin tutumu pozitif yönde olan birey bu nesneye karşı olumlu davranmaya ve ona yaklaşmaya ya da onu destekleme ile yardım etmeye eğilimli gösterecektir. Bir varlık veya nesneye ilişkin tutumu negatif olan kişiler ise, bu objeye karşı ilgisiz kalacak ya da ondan uzaklaşacak, onu eleştirecek ve hatta ona zarar verme eğiliminde bulunacaktır (Hanyaloğlu, 1995).

2.4.2. Tutumların Oluşmasına Etki Eden Etmenler

Tutumlar, birçok etkenin etkisi altında oluşur. Araştırma sonuçlarına göre, bu etkenler şöyle gruplandırılabilir:

1. Bireyin büyürken değişen duygusal, bedensel, zihinsel ve toplumsal yetenekleri.
2. Çocukluk döneminde edinilen dogma, inanç, önyargı ve değerlerin etkisi
3. Bireyin ilk kritik dönem yaşantıları
4. Bireyin dâhil olduğu toplum ve bu toplum içerisindeki statüsü
5. Kişinin benlik duygusu
6. Çevresel faktörler, saygınlığı olan başka bireylerin duruma karşı tutumu
7. Görülen öğrenimin kalitesi (Başaran, 1992).

2.4.3. Tutumun İşlevleri

Kağıtçıbaşı (2010) çalışmasında tutumun üç önemli işlevinden şu şekilde bahsetmiştir:

Kişinin başkalarıyla arasındaki iyi ilişkilerini koruma işlevi: Bireyin üyesi olduğu aile, arkadaş grubu ve benzeri tarafından kabul edilebilmesi için o toplulukların değer verdiği tutumları kabul etmesi gerekir. Bu sayede kişinin tutumları kişinin sosyal ilişkilerini sağlam hale getirir, değer verdiği gruplara dâhil olabilmelerini ve onlar tarafından kabul edilmesini sağlar (Kağıtçıbaşı 2010).

Tutum nesnesinin bilgi sağlayıcı işlevi: Bireyin tutumları, ona tutumun nesnesi hakkında bilgi verir. Her tutum birey tarafından kendi tecrübeleri, sınama ve yanılgıları sonucu elde edilmeyebilir; tutumlar çoğu zaman başka kişilerin tutumlarından öğrenilir (Kağıtçıbaşı, 2010).

Tutumun dışa atma ya da ego savunma işlevi: Bu işleve sahip tutumlar, bireyin bilinçaltı bazı sorunlarını çözümlenmeye yönelik gereksinimlerini karşılar. Birey egosunu(benliğini) kendi gözünde yükseltmek için kendisinde varlığını kabullenemeyeceği negatif, toplumda kabul görmeyecek özellikleri başkalarına atfeder (Kağıtçıbaşı, 2010).

2.4.4. Tutumun Kriterleri

1. Tutumlar doğuştan gelen özellik ya da yetiler değildir. Belirli bir koşul neticesinde oluşur. Bu koşula sebep olan bir kişi, grup ya da herhangi bir olay olabilir. Bu sebep tutumu biyolojik özelliklerden ayırır. Karnımızın acıkması ve yemek yememiz biyolojiktir ancak simiti çok seviyor olmak tutumlarla ilgilidir ve tutumlar

zaman içinde farklı faktörlerin etkisi altında kalıp değişebilir. Ancak insan acıkmamak gibi bir şeyi öğrenemez ve böyle lükse sahip değildir.

2. Tutumlar kalıcı olabileceği gibi değişiklik de gösterir. Tutum kavramı için çok kalıcı ya da az kalıcı demek mümkün değildir. Tutumlar öğrenilmiş oldukları için yeni öğrenmeler sonucunda pek tabii değişiklik gösterebilirler.
3. Boşlukta oluşamayacağı için tutumlar daima bir nesne-özne ilişkisi içermelidir. Bu ilişkide kişi özne konumundadır, kendisine karşı tutum oluşan ise nesne. Bu nesne bir kişi, grup, norm vb. ya da dini bir husus bile olabilir.
4. Tutumların göstergeleri vardır ve bu göstergeler az ya da çok sayıda maddeden oluşabilmektedir. Bir nesneye atfedilen düşünce, ona karşı tutum o nesne grubuna ait bütün üyeler için geçerli olabilir.
5. Tutumlar duygusal özellikleri var olduğu gibi güdüsel özellikleri de mevcuttur. Her tutum bir amaca yöneliktir ve bu amaç olumlu ya da olumsuz olabilir. Tutumun değeri onun hizmet edeceği amacın yönünü belirleyebilir.

Yukarıda sıralanmış olan beş kriter tutumların diğer içsel hallerden ayrılmasını sağlar. Tüm sosyal ve sosyal olmayan tutumların oluşumunun ve işlevinin altında yatan genel ilkeler bunlardır. Özetle tutumlar, belli olay, nesne veya bireylerle ilişkili olarak edilen güdüleridir (Yılmaz, 2009'dan Akt. Erbaş, 2012).

Baskıcı ve Otoriter Anne Baba Tutumu

Çocuklarının kendinden farklı kişiler olduğu düşüncesini kavrayamayan ebeveynler bu tutumu benimser. Burada temel nitelik çocuğa uygulanan yoğun baskıdır. Ebeveynler çocuklarına kesin olarak hâkim olduklarına sanırlar, hiçbir açıklama, konuşma yapmadan yaşantılarında kurallar koyarlar ve bu kurallara koşulsuz itaat beklentisi içerisindedirler (Şendil, 2003).

Otoriter ebeveynler için pekiştireçler söz konusudur. Koydukları kurallara koşulsuz uyulması ve çocuklarla bu konuda görüş alışverişinin kapalı olmasından hareketle eğer kurallara uyulmazsa ceza vermekten kaçınılmazlar. Eğer çocuk kurallara uygun davranırsa da ödül verebilirler. Bu hususta pekiştireçlerin ilişkide belirleyici olduğu görülmektedir. Bu tutuma sahip aileler kendilerini toplumsal otoritenin temsilcisi olarak görür ve

çocuklardan mutlak uyum beklentisi içerisinde dirler (Demir ve Şendil, 2008).

Bu tutum türünde esas olan çocuğun anne ve babaya sonsuz itaatidir. Çocuğun bir birey olarak istediklerinin hiçbir anlamı ve önemi yoktur. Ebeveynler çocuklarını anlamaya çalışmaz, dinlemez aksine onu baskı ve eleştiri yoluyla kontrol altında tutmaya çalışırlar. Çocuğa istedikleri biçimi vermeye çalışırlar ve asla sıcaklık göstermezler. Ceza ve disiplin gibi yöntemlere çok sık başvururlar. Çocuğa karşı utandırma, ayıplama, dalga geçme ve aşağılama gibi yöntemlere başvurmaktan çekinmezler (Kulaksızoğlu, 2003).

Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu

Koruyucu ebeveyn tutumu ülkemizde sık sık karşılaştığımız bir yaklaşım şeklidir. Çocuğun yakınında bulunan bireyler; ebeveyn ya da ebeveynlerinin ebeveynleri gibi yetişkinler bazen çocuğun yapması gereken şeyleri, o yorulmasın, üzülmesin fikri ile kendileri yapmayı tercih ederler. Fakat bu tutuma sahip yetişkinler bireyin gelecekteki hayatına zararlar verdiklerini bilmemektedir (Tuzcuoğlu, 2004).

Çocukları koruma güdüsü, ebeveynlerin endişelerinden de beslenebilmekte ve çocukları kısıtlayıcı boyuta ulaşabilmektedir. Bu tutumla yetiştirilen bireyler, girişimcilikten ve özgüvenden yoksun, çekingen, korkak, daima bir bakasının desteğini arayan, aynı zamanda sosyal ilişkilerde pasif ve akranlarına göre belirli beceriler yönünden çok daha yavaş gelişen çocuklardır (Sunar, 2002).

Çocukları artık 12-16 yaş arasına gelmiş bireyler olsalar bile bu tür anne ve babalar çocukları için takındıkları o müdahaleci ve korumacı tutumlarına devam eder. Bu şekilde tutuma sahip aileler, çocukları her daim düşman bir çevre içindeymiş gibi davranır, çocuklarının tek başlarına bir şeylerin üstesinden gelemeyeceğini düşünüp endişeye kapılırlar. Çocuğu yetişkin olsa bile bir birey olarak görmez, kendi kararlarını alması konusunda destek çıkmaz ve çocuklarının yerine kendileri karar alırlar. Bu ebeveynler çocuklarının yerine karar almaya hakları bulunduğunu savunur, bu yönde davranırlar (Aydın, 2002).

Ailesi çocukları için her türlü fedakârlığı yapar ve çocuklarının da kendilerine şükran

duymasını isterler. Asla çocukları ağlasın istemezler, oyun oynarken bile onu gözlemler ve her zaman dizlerinin dibinde olsun isterler. Bu tutum çocukta özgüven eksikliğine sebep olur. Çocuğa devamlı olarak sen yapamazsın mesajı verilir. Yeterince girişimci olamayan çocuklar genelde bu tür ailelerin çocuklarıdır. Bağımsız davranmak yine bu tür çocuklar için çok zor hatta imkânsız hale gelmektedir. Bu tür ailelerde yetişen bireyler ilerleyen yaşlarında bile kendilerini birinin koruyup kollamasına ihtiyaç duyarlar. Bu çocukların kas becerileri, aktiflik seviyeleri ve sosyal yönleri akranlarına oranla daha az gelişmiştir (Kulaksızoğlu, 2003).

İzin Verici (Gevşek) Anne Baba Tutum

Ebeveynlerin çocukların yaptıklarına hiç karışmadıkları ebeveyn tutumudur. Çocukların sergilediği her davranış hoş karşılanır. Bu tür ebeveynlerin çocuklarıyla ilişkileri zayıftır çünkü çocuklarına karşı genel olarak ilgisizlerdir. Çocuğun üzerinde herhangi bir denetim yoktur. Aile otoritesi eksikliği yaşayan çocuklar gevşek bir sistemde büyür (Mansager ve Volk, 2004).

İzin verici tutuma sahip ailelerde çocuklar ne zaman ne isterse onu yapar. Şöyle ki; Ne zaman isterse yemeğini o zaman yer, dersini istediği zaman çalışır, istediği zaman uyur. Bütün davranışları çocuğun kendi isteğine göre şekillenmiştir. Bunun sonucunda çocuklar kendi isteklerinin denetlenmesini öğrenememiş bireyler olur ve bu durum onların dış dünyada hayal kırıklığına uğramalarına ve çeşitli problemlerle karşılaşmasına sebep olur. Bu insanların yaşamlarında karşılaştıkları en büyük problem evlerinde ve ailelerinde bulunan izin verici tutumun dış dünyada bulunmayışıdır. Bu da bu bireylerin dış dünyada hayal kırıklığına uğramasına sebep olur. Arzu ve isteklerin denetleme yeteneğinden yoksun olan bu bireyler konsantrasyon ve sabır gerektiren işlerde genel olarak başarısız olurlar. Kendi isteklerine göre yaşamaya alışmış olmaları durumu okul ve iş hayatı başta olmak üzere bütün hayatlarında karşılarına çıkar ve onlara zorluk yaratır (Şendil, 2003). Ebeveynler her türlü imkânı sağladığını düşünüp başarısızlığın sebebini sorgularken, çocuğun öz denetim ve zaman yönetimi gibi konularda başarısız olmasının kendisini hoş gören yapısının bir sonucu olduğu gerçeğini fark etmelidir (Doğan, 2001). Ayrıca sorunlar bununla kalmaz ve okul hayatının başlaması birçok sorunu beraberinde getirir. Öncelikle çocuğun her isteğini karşılayan aile pahalı isteklere cevap verememe sorunuyla karşı

karşıya kalır. Okul hayatında başarı elde edemeyen çocuk tatminsizlik yaşar, engelleme duygusu hissetmeye başlar. Bunların sonucunda psikolojik problemler yaşar, alkol, uyuşturucu madde, at yarışı, sigara gibi kötü alışkanlıklar edinmeye başlar. Ailesinin daha önce kendisinden beklentisi olmayan çocuk ailesi tarafından suçlanmaya ve maddi yönden kısıtlanmaya başlar. Bu açıdan incelendiğinde bu tutum çeşidi de çocuğun kişiliği üzerinde olumsuz yönde etki yaratmaktadır (Durmuş, 2006).

Bu tutuma sahip ailelerde yetişen çocuklar ergenlik yaşlarına kadar disiplinden yoksun ve rahat olarak yetişirler ve daha sonra hiçbir şekilde disipline ayak uydurmazlar. Gevşek ve izin verici ebeveyn tutumu bir noktaya kadar normaldir, fakat aşırı hale geldiğinde çeşitli problemlere neden oluşturur. Şu üç tipteki ebeveynlerin izin verici olma eğilimi yüksek seviyededir.

Bunlar;

1. İyi olma ihtiyacı hissedenler ebeveynler,
2. Barış yapıcı ebeveynler,
3. Kendini aşağılık ve eşit olmayan olarak hisseden ebeveynler (Durmuş, 2006).

Tutarsız (Dengesiz ve Kararsız) Anne Baba Tutumu

Tutarsız ebeveyn tutumu, çok sık görülen sorunlu tutumlardan bir tanesidir. Ebeveynler çocuğa çoğu zaman birbiriyle çelişen mesajlar vermektedir. Örneğin annenin onay verdiği bir şeye baba hayır deyip reddetmektedir. Bu tutumda ebeveynler çocuğu disipline etmeye çalışırken cezayı da hoşgörüyü de karışık olarak kullanırlar. Bu durum çocuğun zihninde çelişkili bir durum yaratır. Bazen ebeveynler iki farklı zamanda iki aynı davranışa farklı tepkiler verebilir. Anne ve babanın çocuk eğitimi konusunda farklı görüşlere sahiptir (Aydın, 2002).

Çocuk için ne zaman ve nerede uygulanacağı belli olmayan ve tam olarak tanımlanamayan bir disiplin söz konusudur. (Örgün, 2000). Tutarsızlık anne ve babanın, ceza ve eğitim anlayışlarının çatışması demektir. Elbette evde tam anlamıyla düzen sağlamak mümkün olmayabilir. Faka evde bir güngörmezden gelen yaramazlık, sonraki günlerde

cezalandırılıyor veya babanın yaptığına anne karşı çıkıyorsa veya babanın verdiği cezayı anne bozuyorsa, bu ailede tutarsızlığın olduğu söylenebilir (Yörüköglü, 2002). Bu tür anne baba tutumu diğerlerine göre çocuklara çok zarar veren bir tutumdur. Çocuk kendisine özgü bir kişilik geliştirmekte zorlanır.

Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu

Çocuklarının çok başarılı olmalarını, toplum içinde parmakla gösterilmelerini bekleyen anne babaların tutumudur. Bu tür ebeveynler çocuklarını zor şartlar altında geçirmiş, sonradan iyi bir mevki ve statü kazanmış, rekabetçi ve kısıtlayıcı bir çevresi bulunan ebeveynlerdir. Bazıları kendi ulaşamadıkları hedeflere çocukları ulaşsın isterler. Çocuklarını kendi yaşam beklentileri doğrultusunda yetiştirmeye çalışırlar ve bu ebeveynleri memnun etmek çok zordur. Çocuklarını sık sık başka çocuklarla kıyaslarlar. Çocuklarının arkadaşlarına hatta yiyeceklerine kadar karışırlar (Aydın, 2002).

Bu tutumu benimseyen ebeveynlerin korkuları kendilerinin ya da çocuklarının mükemmel olamamasıdır. Mükemmeliyetçilik insanın ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olan belirgin bir kişilik özelliğidir. Bu tarz ebeveyn yaklaşımı hatadan korkmayı içerir (Flett ve Hewitt, 2002). Bu tutumla yetiştirilen çocuklar şartlı sevgiye odaklanır. İyi olduklarında ebeveynleri onları sevecek ancak başarısız olduklarında ise sevmeyecek gibi bir hisse kapılırlar ve kendileri de diğer bireylere koşullu sevgiyle yaklaşır. Genellikle bu çocuklar da anne ve babaları gibi mükemmeliyetçi olurlar (Öz, 2005).

Güven Verici ve Hoşgörülü Anne-Baba Tutum

Anne ve babanın çocuklarına hoşgörülü tutumda bulunması, çocukların bazı istisnalar ve kurallar haricinde istedikleri şeyleri yapmasına izin verilmesi anlamına gelmektedir. Anne ve babanın çocuğun güvensizlik duygusuna kapılmaması ve özgüvenine katkıda bulunmak için hoşgörülü tutumlar sergilenebilmektedir. Bu durum çocuğun ayrıca yaratıcılık yetilerinin gelişimine de katkıda bulunur. Bu hususta kuralların belirginliği oldukça önemlidir. Eğer çocuk uyması gereken kuralları bilirse bunlara uyum sağlayabilir ve bu hoşgörü doğrultusunda ailenin bir parçası olma hissine bu yapıyla bütünleşmiş hissettiği için ulaşabilir. Güven veren ve hoşgörülü davranışlarda bulunan bir ailede yetişen çocuk

kendi değer yargılarını oluşturup özerk olarak kararlarını verebilir (Çağdaş ve Seçer, 2002).

Reddedici Tutum

Reddedici anne-baba tutumunu benimseyen anne baba çocuklarını birtakım sebepler doğrultusunda istemez, çocuklarına karşı soğuk itici tavırlar sergiler, onlara dūřmanca tavırlarla yaklaşır (Derman ve Bařal, 2013). Reddedici tutumda çocuğa, ebeveyn tarafından gerekli olan denetim sağlanamaz (Yılmaz, 2009). Bařka bir deyişle ebeveynlerin reddedici tutumunda bireyler yeteri kadar sıcak ilgi, sevgi ve bakımı alamamıştır. Bunun yanında ebeveynlerinden görmüş olduğu son derece incitici davranışlar mevcuttur (Demirsu, 2018). Bu tutumda ebeveynlerin çocuğunu reddetmesi durumunun en belirgin halleri, ebeveynler tarafından hırçın davranışlar, sürekli olarak azarlanma ve sorgusuz dayak ya da ceza verme uygulamaları, ilgisiz tavırlar, çocuklarına hakaret etme gibi davranışlar olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca ebeveynlerin reddedici tutumunda çocuğun arzu ettiklerinin hiçbir şekilde bir önemi bulunmamaktadır. Böyle tutumlara sahip ebeveynlerin yetiştirdiği çocuk için sadece korku faktörü ön plandadır (Okumuř, 2018).

Reddedici bir aile tutumu içinde yetiştirilen çocuk genelde ürkek bir yapıda yetiştirilmesinden ötürü ve ebeveynleri tarafından sevgi ve ilgi görememelerinden ötürü sürekli hayal kırıklıkları ile bireyde kendisine ait bir özgüven olgusunun gelişimi maalesef söz konusu değildir.

2.4.5. Ebeveyn Tutumlarının Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Anne-Babalar çocukların ilk rol modeli, ilk örnek aldığı kişilerdir. Bebekler anne ve babalarını ve çevrelerindeki insanları izleyerek, gözlemleyerek yürümeyi, koşmayı, konuşmayı vb. öğrenirler. Bu durum tutumlar için de farklı değildir.

Bireylerin öğrendikleri aile, okul ve çevreden bağımsız değildir. Çocuklar etkileşimde bulunarak ve tecrübeler edinip deneyimlerde bulunarak öğrenirler. Ebeveynler çocuklarının eğitiminde büyük öneme sahiptirler (şahin, 2010). Örneğin ebeveynlerin eğitim hususundaki tutumu öğrencinin başarısı üzerinde etkisi var olan en önemli etkidir. Gökçedağ (2001) de yapmış olduğu çalışmasında anne-baba tutumlarının öğrencilerin

okuldaki başarılarına etkilerini araştırmıştır. Gökçedağ'ın bulgularına göre okul başarısı ile baskıcı aile tutumu arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Yine aynı araştırmanın bulgularına göre demokratik tutum ile okul başarısı arasında pozitif yönlü bir ilişki mevcuttur (Gökçedağ, 2001). Ayrıca birey üzerinde güvensizlik ve kaygı gibi duyguların artışına sebep olan en büyük etken, ebeveynlerin ve çevrenin reddedici tutumları ve küçük düşürücü davranışlarıdır. Ebeveynlerin çocuklarından beklentilerinin birey için ulaşılmaz seviyede olması ve yargılanma korkularına yol açabilmektedir. Aynı zamanda süregelen eleştirel durumlar ise bu süreçte çocuk üzerinde kaygı yaratmakta olan etmenlerin sadece bir tanesi olarak belirtilmektedir.

2.5. Beden Eğitimi ve Spor Tutumu

Tutum, bireylerin diğer kişiler, nesnelere ya da olaylar karşısında bir takım davranışlar sergilemesine neden olan öğrenilmiş eğilimlerdir. En pozitiften en negatife kadar tutumlar derecelendirilebilmektedir. Olumsuz tutumlar; obje veya düşünceler konusunda bireyin olumsuz inanca sahip olması, onu reddetmesi, sevgi göstermemesi ya da ona karşı hareketlerde bulunma davranışı ile kendini gösterebilir. Olumlu tutumlar da durum ise; düşünceler ya da nesnelere konusunda olumlu inanca sahip olma, onu benimseme, sevmeye ve hoş görme ile kendini gösterebilir (Demirhan ve Altay, 2001).

Öğrenci ve ebeveynlerin beden eğitimine yönelik tutumları da çeşitli seviyelerde olabilmektedir. Tutumun pozitif yönlü olması, eğiticiyi yani öğretmeni de güdüleyerek dersin daha verimli bir şekilde işlenmesine katkı sağlamaktadır (Silverman ve Scrabis, 2004). Tutum güdülenme üzerinde etkilidir ve her ikisi de direkt başarıyla bağlantılıdır. Bireyin başarısı, tutumu ve güdüsünün ortak ürünüdür (Yavuz, 2004).

Tutumlar görüşme, dereceleme ölçekleri, kişinin kendisini raporlaması ve davranışın gözlemlenmesi ile ölçülebilmektedir. Tutumlar konusunda davranışın direkt olarak gözlenmesi en etkili yaklaşım olarak kabul edilse de çoğu zaman bu hususta imkân elde etmek mümkün olmayabilmektedir. Kişinin kendi raporunu ortaya koymasında da süre ve anlatımın etkililiğindeki eksikler gibi dezavantajlar mevzubahistir (Sakallı, 2001).

Görüşmede anlatıcının düşüncelerini saklaması olasılığı söz konusudur. Ancak dereceleme ölçeklerinde insanın duygularının tamamını ifade edememesi gibi birtakım eksiklikler olsa

bile ölçme ve uygulamadaki ekonomiklik, istatistik hesabı ve standartlaştırma açısından en güzel olanının derecelendirme yolu ile tutum ölçme yaklaşımıdır denilebilir. (Demirhan ve Altay, 2001).

Tutum ölçekleri doğrudan veya dolaylı olarak da sınıflandırılabilir. Ancak doğrudan ölçümlerde, tutum ile ilgili çeşitli ölçekleri ya da sosyometrik yöntemleri kullanılırken; diğer yani dolaylı ölçümlerde başkalarına sorup gözlem yapma teknikleri ve dergi, rapor, arşiv ve zamanlı yayınlardan yararlanma gibi teknikler kullanılmaktadır (Sakallı, 2001).

Tutumların oluşum aşamasında yaşlar büyük ve önemli rol oynamaktadır. Özellikle çocukluk dönemi, yani 6-12 yaş arası dönemde, tutumların çoğu anneyi ve babayı taklit ederek oluşturulur (Kağıtçıbaşı, 2005). Ergenlik dönemi, yani 12-25 yaş arası dönem, tutumların şekillendiği dönemdir. İlk yetişkinlik devresi, yani 21-30 yaş arası dönem ise bu tutumlar giderek kemikleşir (Güllü ve Güçlü, 2009).

Beden eğitimi ve spor alanında tutumları ölçmeye ilişkin farklı çalışmalar yapılmıştır ve de yapılmaya devam etmektedir. Güllü ve Korucu (2005) “ilköğretim II. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüşlerini inceledikleri” araştırmalarında öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının pozitif yani olumlu olduklarını bulmuşlardır. Hünük (2006), ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının genel anlamda olumlu yönde olduğunu belirtmiştir. Silverman ve Subramaniam (2007) araştırmalarında öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu bulmuşlardır.

3. MATERYAL VE METOT

Bu bölümde çalışma ile ilgili olarak araştırma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi hakkında bilgiler açıklanmıştır. Bu araştırma 5.-6.-7.-ve 8. sınıf düzeylerinde öğrenim gören ebeveynlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelde “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemek” amaçlanır. Araştırmanın konusu olan birey, olay ya da obje, kendi şartları içerisinde olduğu gibi tanımlanmaya ve orataya konulmaya çalışılır. Genel tarama modellerinde, çok fazla sayıda elemandan oluşan bir evren varsa, evren hakkında genel bir yargıya varmak hedefiyle evrenin tamamı veya ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2013).

3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma evrenini 2021 yılında Hakkari ilinde ikamet eden 5.-6.-7.-8. Sınıf öğrenci velileri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu Hakkari ilinde ikamet eden 309 öğrenci velisi oluşturmuştur. Katılımcıların ebeveynlik durumlarını gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

3.3.Veritoplama Araçları

Araştırmanın teori bölümü, alandaki literatür çalışmalarını tarayarak hazırlanmış, verilerin toplanmasında ise Öncü ve Güven tarafından 2011 yılında geliştirilmiş olan “Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ana-Baba Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 4 faktörlüdür ve madde sayısı da 21’dir.

1. faktörde yer alan maddelerin tamamı beden eğitimi ve spor dersinin nasıl algılandığıyla ilgili olduğu için bu faktöre, algısal boyut, ismi verilmiştir. (5,7,11,12,13,15,17,20)
2.Faktörde yer alan maddeler beden eğitimi dersinin işlevleri ile ilgili olduğu için bu faktöre, işlevsel boyut, (1,3,9,10,18), 3.Faktörde yer alan maddeler derse olan katılımı

destekleme ile ilgili olduğu için bu faktöre, destek boyut, (2,4,6,8), son olarak ise 4.Faktörde yer alan maddeler beden eğitimi dersinin önemi ile ilgili olduğu için bu faktöre ise, önem boyutu, (14,16,19,21) adı verilmiştir.

Öncü ve Güven Ölçeğinin güvenilirliğini test etmek amacıyla ‘‘Cronbach Alpha’’ güvenilirlik katsayısına bakılmış ve 2 yarı test korelasyonu yani Spearman Brown katsayısına bakılmıştır. Elde edilen değerler sırasıyla 0,90 ve 0,76 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değerler anne-babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla hazırlanan bu ölçeğin, yapılan geçerlik ile güvenilirlik çalışması sonucunda değerler anne-babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumlarının ölçülmesinde kullanılabilir bir ölçüm aracı olduğu kanıtlanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Çalışmada bu işlem sonunda ölçek puanları hesaplanarak ve puanların normal dağılıma uygunluğunun belirlenmesi amacıyla basıklık ve çarpıklık katsayıları incelenmiştir. Ölçeklerden elde edilen bu basıklık ve çarpıklık değerlerinin ‘‘+3 ile -3’’ arasında olması normal dağılım için yeterli görülmüştür (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; Hopkins ve Weeks, 1990; De Carlo, 1997).

3.4.1. Güvenirlilik Analizi

Cronbach’s alfa katsayısı, ölçeğin güvenilirlik seviyesini vermektedir. Bu katsayı 0 ile 1 arasında değişmektedir. Alfa katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği aşağıda görüldüğü şekilde yorumlanmaktadır (Nunnally, 1967).

- .00.....40 ise ölçek güvenilir değildir,
- .40.....60 ise ölçeğin güvenilirliği düşük,
- .60.....80 ise ölçek oldukça güvenilir,
- .80.....1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Tablo 3.1: Puanların basıklık ve çarpıklık katsayısı.

	n	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach's Alpha
Algısal	309	0,470	-1,152	0,956
İşlevsel	309	-1,396	2,148	0,884
Destek	309	-1,174	1,388	0,880
Önem	309	-1,430	1,990	0,882
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Anne-Baba Tutumları	309	0,498	0,117	0,832

Elde edilen değerlerde her bir puan için basıklık ve çarpıklık katsayılarının -3 ile +3 arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan yola çıkılarak puanların normal dağılım gösterdiği” sonucuna ulaşılmıştır. Puanların normal dağılım göstermesi sebebi ile çalışmada “parametrik test teknikleri” kullanılmıştır. Ölçek puanının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analizi edilmesi “t testi ve ANOVA” testi kullanılmıştır. T testi, iki gruplu demografik değişkenlerin analizinde kullanılırken, ANOVA testi k (k>2) gruplu değişkenlerin analizinde kullanılmıştır.

Ölçeğin güvenirlik katsayıları incelendiğinde tüm Cronbach’s Alfa katsayılarının 0,800’den büyük olduğu belirlenmiştir. Buna göre ölçeğin güvenirliği çok yüksek bulunmuştur.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 4.1: Katılımcıların frekans ve yüzde dağılımları.

Değişkenler	Gruplar	n	%
Yaş	18 yaş ve altı	9	2,9
	18-30 yaş	57	18,4
	30-50 yaş	167	54,0
	50 yaş ve üzeri	76	24,6
Ebeveyn Dağılımı	Anne	161	52,1
	Baba	148	47,9
	Okuryazar değil	77	24,9
Eğitim Düzeyi	İlkokul	60	19,4
	Ortaokul	63	20,4
	Lise	64	20,7
	Önlisans	22	7,1
	Lisans	16	5,2
	Yüksek lisans	5	1,6
	Doktora	2	0,6
Aktif Olarak Spor Yapıp Yapmama Durumu	Evet	123	39,8
	Hayır	186	60,2
Spor Haberlerini Takip Durumu	Evet	161	52,4
	Hayır	148	47,6
Gelir Düzeyi	1450-1900 TL	118	38,2
	2000-2500 TL	52	16,8
	2600-3000 TL	61	19,7
	3100 TL ve üzeri	78	25,2

Tablo 4.2: Beden eğitimi dersine yönelik anne-baba tutumları ölçek ifadelerine katılım düzeyi.

	Tamamen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Fikrim Yok		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ort.	ss
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1-Çocuğumun diğer çocuklarla kaynaşması için en uygun ortam, beden eğitimi dersidir.	9	2,9	9	2,9	32	10,4	114	36,9	145	46,9	4,22	0,95

2-Çocuğumu, beden eğitimi Dersinin önemi konusunda bilgilendiririm.	4	1,3	12	3,9	40	12,9	110	35,6	143	46,3	4,22	0,91
3-Çocuğumun güven duygusu, beden eğitimi derslerinde daha çok gelişir.	9	2,9	11	3,6	40	12,9	108	35,0	141	45,6	4,17	0,98
4-Çocuğumu, beden eğitimi dersi aktivitelerine katılması yönünde cesaretlendiririm.	8	2,6	13	4,2	44	14,2	101	32,7	143	46,3	4,16	0,99
5-Beden eğitimi derslerinin çocuğuma hiçbir yararı yoktur.	77	24,9	39	12,6	37	12,0	83	26,9	73	23,6	3,12	1,53
6-Çocuğumla beden eğitimi dersi üzerine konuşurum.	10	3,2	14	4,5	56	18,1	99	32,0	130	42,1	4,05	1,04
7-Beden eğitimi dersi çocukları yormaktan başka bir işe yaramaz.	75	24,3	37	12,0	39	12,6	74	23,9	84	27,2	3,18	1,55
8-Çocuğumun beden eğitimi dersi aktivitelerine katılmasından mutluluk duyuyorum.	8	,6	17	5,5	40	12,9	96	31,1	148	47,9	4,16	1,02
9-Beden eğitimi dersi, çocuğumu okula daha çok bağlar.	9	2,9	13	4,2	41	13,3	90	29,1	156	50,5	4,20	1,02
10-Beden eğitimi dersleri çocuğumun kendisini ifade edebileceği en uygun derstir.	7	2,3	18	5,8	44	14,2	99	32,0	141	45,6	4,13	1,01
11-Beden eğitimi dersleri bana çok anlamsız geliyor.	74	23,9	30	9,7	37	12,0	84	27,2	84	27,2	3,24	1,54
12-Bence, beden eğitimi dersi olmasa da olur.	71	23,0	34	11,0	34	11,0	79	25,6	91	29,4	3,28	1,55
13-Beden eğitimi dersleri çocuğuma ne kazandıracak ki?	66	21,4	5	11,3	46	14,9	79	25,6	83	26,9	3,25	1,50

14-Beden eğitimi dersini asla küçümsemem.	13	4,2	14	4,5	34	11,0	100	32,4	148	47,9	4,15	1,06
15-Beden eğitimi derslerinin boşa geçirilmiş zaman olduğunu düşünüyorum.	64	20,7	24	7,8	28	9,1	100	32,4	93	30,1	3,43	1,50
16-Beden eğitimi dersi en az diğer dersler kadar önemlidir.	12	,9	14	4,5	33	10,7	105	34,0	145	46,9	4,16	1,04
17-Elimde olsa çocuğumun beden eğitimi derslerine girmesini engellerim.	73	23,6	24	7,8	32	10,4	87	28,2	93	30,1	3,33	1,55
18-Çocuğumun okulda kendini özgür hissedeceği en uygun ortam beden eğitimi dersleridir.	11	3,6	13	4,2	33	10,7	111	35,9	141	45,6	4,16	1,01
19-Çocuğumun beden eğitimi dersi ile ilgili ihtiyaçları benim için önemlidir.	10	3,2	18	,8	25	8,1	104	33,7	152	49,2	4,20	1,03
20-Beden eğitimi dersleri saçmalıktan başka bir şey değil.	71	23,0	25	8,1	28	9,1	84	27,2	101	32,7	3,39	1,56
21-Beden eğitimi dersini diğer derslerden ayrı tutmam.	9	2,9	24	7,8	39	12,6	99	32,0	138	44,7	4,08	1,07

Araştırma sonuçlarına göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Anne-Baba Tutumları ölçeğinde en fazla katılım gösterilen ifadeler aşağıda verilmiştir.

- 1-Çocuğumun diğer çocuklarla kaynaşması için en uygun ortam, beden eğitimi dersidir.
- 19-Çocuğumun beden eğitimi ve dersi ile ilgili ihtiyaçları, benim için önemlidir.
- 2-Çocuğumu, beden eğitimi dersinin önemi konusunda bilgilendiririm.
- 18-Çocuğumun okulda, kendini özgür hissedeceği en uygun ortam beden eğitimi dersleridir.
- 16-Beden eğitimi dersi, en az diğer dersler kadar önemlidir.

- 3-Çocuğumun güven duygusu, beden eğitimi derslerinde daha çok gelişir.
- 14-Beden eğitimi dersini asla küçümsemem.

Tablo 4.3: Beden eğitimi dersine yönelik anne-baba tutumları ölçeğinin betimsel istatistikleri.

	n	Minimum	Maximum	Ort.	ss
Algısal	309	8,00	40,00	21,79	10,72
İşlevsel	309	5,00	25,00	20,88	4,12
Destek	309	4,00	20,00	16,59	3,40
Önem	309	4,00	20,00	16,58	3,62
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Anne-Baba Tutumları	309	29,00	105,00	75,83	12,43

Araştırma sonuçlarına göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Anne-Baba Tutumları ortalaması 75,83'tür. Buna göre ebeveynlerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Anne- Baba Tutumları olumlu yönde yüksektir.

Tablo 4.4: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının yaşa göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi.

	Yaş	n	Ort.	ss	F	p
Algısal	30 yaş ve altı	66	27,21	11,65	16,362	0,000*
	30-50 yaş	167	21,65	10,55		
	50 yaş ve üzeri	76	17,38	7,89		
İşlevsel	30 yaş ve altı	66	21,98	2,74	3,108	0,046*
	30-50 yaş	167	20,62	4,50		
	50 yaş ve üzeri	76	20,49	4,10		
Destek	30 yaş ve altı	66	17,47	2,48	2,856	0,059
	30-50 yaş	167	16,35	3,65		
	50 yaş ve üzeri	76	16,34	3,41		
Önem	30 yaş ve altı	66	17,59	2,22	3,314	0,038
	30-50 yaş	167	16,31	3,97		
	50 yaş ve üzeri	76	16,30	3,66		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları	30 yaş ve altı	66	84,26	13,85	26,275	0,000*
	30-50 yaş	167	74,93	11,87		
	50 yaş ve üzeri	76	70,51	7,95		

*p<0,05

Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumlarının yaşa göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları tabloda verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre algısal boyutta yaşa göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre 30 yaş ve altındakilerin puanları en yüksek, 50 yaş ve üstündekilerin puanları en düşüktür.

İşlevsel boyutta yaşa göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre 30 yaş ve altındakilerin puanları en yüksek, 50 yaş ve üstündekilerin puanları en düşüktür. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları puanı yaşa göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre 30 yaş ve altındakilerin puanları en yüksek, 50 yaş ve üstündekilerin puanları en düşüktür.

Tablo 4.5: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının anketi dolduran kişinin cinsiyetine göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi.

	Ebeveyn	n	Ort.	ss	t	p
Algısal	Anne	161	21,58	10,44	-0,356	0,722
	Baba	148	22,01	11,05		
İşlevsel	Anne	161	20,66	3,87	-0,974	0,331
	Baba	148	21,11	4,37		
Destek	Anne	161	16,30	3,36	-1,574	0,117
	Baba	148	16,91	3,42		
Önem	Anne	161	16,28	3,74	-1,540	0,125
	Baba	148	16,91	3,45		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Anne-Baba Tutumları	Anne	161	74,81	11,53	-1,510	0,132
	Baba	148	76,95	13,29		

Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumlarının Anketi Dolduran Kişiye Göre Farklılık Gösterme Durumunun İncelenmesi amacıyla yapılan t testi sonuçları tabloda verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre anneler ile babaların Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 4.6: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının eğitim düzeyine göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi.

	Eğitim Düzeyi	n	Ort.	ss	F	p
Algısal	Okuryazar değil	77	19,32	9,87	3,614	0,003*
	İlkokul	60	19,52	9,14		
	Ortaokul	63	21,62	9,71		
	Lise	64	24,08	12,02		
	Önlisans	22	24,64	11,92		
	Lisans ve üstü	23	27,30	11,94		
İşlevsel	Okuryazar değil	77	20,60	4,11	1,621	0,154
	İlkokul	60	19,95	4,04		
	Ortaokul	63	20,84	4,35		
	Lise	64	21,34	4,04		
	Önlisans	22	22,45	4,04		
	Lisans ve üstü	23	21,52	3,59		
Destek	Okuryazar değil	77	16,32	3,44	2,297	0,045*
	İlkokul	60	15,57	3,57		
	Ortaokul	63	16,67	3,51		
	Lise	64	17,09	3,33		
	Önlisans	22	17,73	3,44		
	Lisans ve üstü	23	17,43	1,65		
Önem	Okuryazar değil	77	16,18	3,60	1,363	0,238
	İlkokul	60	16,02	3,74		
	Ortaokul	63	16,65	3,71		
	Lise	64	17,17	3,56		
	Önlisans	22	17,82	3,19		
	Lisans ve üstü	23	16,39	3,45		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları	Okuryazar değil	77	72,43	10,86	7,605	0,000*
	İlkokul	60	71,05	9,26		
	Ortaokul	63	75,78	10,98		
	Lise	64	79,69	13,56		
	Önlisans	22	82,64	16,53		

*p<0,05

Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumlarının eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermeme durumunun incelenmesi amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları aşağıda tablolar halinde verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre algısal alt boyuta göre eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir (p<0,05) ve ortalama değerlere göre lisans ve üstü eğitim düzeyindeki kişilerin puanları en yüksek, okuryazar olmayanların puanları en düşüktür.

Destek alt boyutuna göre eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir (p<0,05) ve ortalama değerlere göre ön lisans eğitim düzeyindeki kişilerin puanları en yüksek, okuryazar olmayanların puanları en düşüktür. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir (p<0,05) ve ortalama değerlere göre ön lisans ve lisansüstü eğitim düzeyindeki kişilerin puanları en yüksek, ilkökul mezunu olanların puanları en düşüktür.

Tablo 4.7: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının aktif olarak spor yapma durumuna göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi.

	Spor Yapma Durumu	n	Ort.	ss	t	p
Algısal	Evet	123	22,90	11,32	1,461	0,145
	Hayır	186	21,05	10,27		
İşlevsel	Evet	123	21,93	3,42	3,913	0,000*
	Hayır	186	20,18	4,39		
Destek	Evet	123	17,71	2,66	5,187	0,000*
	Hayır	186	15,85	3,63		
Önem	Evet	123	17,37	2,91	3,337	0,001*
	Hayır	186	16,06	3,94		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları	Evet	123	79,90	12,61	4,762	0,000*
	Hayır	186	73,15	11,57		

*p<0,05

Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumlarının aktif olarak spor yapma durumuna göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi amacıyla yapılan t testi sonuçları tabloda

verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre işlevsel alt boyuta göre aktif olarak spor yapma durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre aktif olarak spor yapanların puanları daha yüksektir.

Destek alt boyutuna göre aktif olarak spor yapma durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre aktif olarak spor yapanların puanları daha yüksektir. Önem alt boyutuna göre aktif olarak spor yapma durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre aktif olarak spor yapanların puanları daha yüksektir. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları aktif olarak spor yapma durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre aktif olarak spor yapanların puanları daha yüksektir.

Tablo 4.8: Beden eğitimi dersine yönelik ebeveyn tutumlarının spor haberlerini takip etme durumuna göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi.

		n	Ort.	ss	t	p
Algısal	Evet	161	21,96	10,83	0,293	0,770
	Hayır	168	21,60	10,63		
İşlevsel	Evet	161	21,57	3,82	3,142	0,002*
	Hayır	168	20,12	4,30		
Destek	Evet	161	17,38	3,04	4,405	0,000*
	Hayır	168	15,72	3,56		
Önem	Evet	161	16,97	3,35	1,983	0,048*
	Hayır	168	16,16	3,82		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları	Evet	161	77,87	12,49	3,063	0,002*
	Hayır	168	73,59	12,01		

* $p<0,05$

Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumlarının spor haberlerini takip etme durumuna göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi amacıyla yapılan t testi sonuçları tabloda verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları işlevsel alt boyuta göre spor haberlerini takip etme durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre spor haberlerini takip edenlerin puanları daha yüksektir.

Destek alt boyutuna göre spor haberlerini takip etme durumuna göre farklılık

göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre spor haberlerini takip edenlerin puanları daha yüksektir. Önem alt boyutuna göre spor haberlerini takip etme durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre spor haberlerini takip edenlerin puanları daha yüksektir. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları spor haberlerini takip etme durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre spor haberlerini takip edenlerin puanları daha yüksektir.

Tablo 4.9: Beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumlarının gelir durumuna göre farklılık gösterme durumunun incelenmesi.

		n	Ort.	ss	F	p
Algısal	1450-1900 TL	118	21,36	10,37	0,685	0,562
	2000-2500 TL	52	20,62	9,98		
	2600-3000 TL	61	21,89	10,94		
	3100 TL ve üzeri	78	23,14	11,58		
İşlevsel	1450-1900 TL	118	20,50	3,79	0,675	0,568
	2000-2500 TL	52	20,88	4,47		
	2600-3000 TL	61	21,38	3,96		
	3100 TL ve üzeri	78	21,05	4,47		
Destek	1450-1900 TL	118	16,20	3,31	1,268	0,286
	2000-2500 TL	52	16,54	3,77		
	2600-3000 TL	61	17,23	2,97		
	3100 TL ve üzeri	78	16,71	3,56		
Önem	1450-1900 TL	118	16,38	3,75	0,659	0,578
	2000-2500 TL	52	16,40	3,78		
	2600-3000 TL	61	17,15	3,23		
	3100 TL ve üzeri	78	16,56	3,60		
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları	1450-1900 TL	118	74,44	11,69	1,596	0,190
	2000-2500 TL	52	74,44	11,45		
	2600-3000 TL	61	77,64	11,90		
	3100 TL ve üzeri	78	77,46	14,26		

Beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumlarının gelir durumuna göre incelenmesi amacıyla yapılan ANOVA sonuçları tabloda verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre gelir düzeyi farklı olan gruplar arasında beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Bu araştırmada ebeveynlerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları incelenmiştir. Tablo 4.1'deki sonuçlara göre araştırmaya Hakkari ilinde ikamet eden 161 Anne (%52,1), 148 Baba (%47,9) olmak üzere toplam 309 ebeveyn katılmıştır. Katılımcıların %54' 30-50 yaş aralığında iken en az dilim ise %2,9 ile 18 yaş altı bireylerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumlarına ait frekans dağılımına bakıldığında, %24,9'unun eğitim düzeyi "okuryazar değil" olarak çıkmıştır; %60,2'si aktif olarak spor yaptđđını beyan etmiştir. Ayrıca anneler ile babaların Beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları arasında ebeveynin cinsiyeti yönünde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

alışmanızdaki bulgulara paralel olarak Atan ve arkadaşlarının (2018) ocukların beden eğitimi dersine katılımına ebeveynlerin tutumları başlıklı çalışmalarında da ailelerin cinsiyetine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumlarında anlamlı bir fark bulunmadđđını ifade etmişlerdir ($p>0.05$). Öncü (2007), Yıldız ve zbek (2018) de çalışmasında ebeveynin cinsiyeti ile beden eğitimi dersine katılımına dair tutumlarda anlamlı bir farklılığa ulaşmamıştır. Ailelerin ocuğun akademik hayatı üzerinde idealleri farklı olsa da genellikle bir uzlaşı söz konusudur. Beden eğitiminin bir sınav dersi olmaması ve akademik hayatı kritik ölçüde etkilememesi ebeveynleri bu hususta bir birey olarak ayırđırtmamıř olabilir. ocuğu üzerinde otoriter veya serbesti tanıyan aileler de beden eğitimi dersine katılım konusunda bu doğrultuda ayırđmamaktadır.

Tablo 4.2'deki analize göre "Beden Eğitimi Dersine Yönelik Anne-Baba Tutumları" leğinde en fazla katılım gösterilen ifadeler aşağıda verilmiştir.

- 1-Çocuğumun diğer çocuklarla kaynaşması için en uygun ortam, beden eğitimi dersidir.
- 19-Çocuğumun beden eğitimi dersi ile ilgili ihtiyaçları, benim için önemlidir.
- 2-ocuğumu, beden eğitimi dersinin önemi konusunda bilgilendiririm.
- 18-Çocuğumun okulda, kendini zgr hissedeceđđi en uygun ortam beden eğitimi dersleridir.
- 16-Beden eğitimi dersi, en az diğer dersler kadar önemlidir.

- 3-Çocuğumun güven duygusu, beden eğitimi derslerinde daha çok gelişir.
- 14-Beden eğitimi dersini asla küçümsemem.

Bu sonuçlar ebeveynlerin beden eğitimi dersini önemseydiğini ve çocuklarının da bu dersten fayda sağlayacağı görüşünü yansıtmaktadır. Tablo 4.3'teki sonuçlara göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları ortalaması 75,83'tür. Buna göre Beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları olumlu yönde yüksektir.

Literatürdeki bulgularımıza paralel olarak Öncü (2007)'nin çalışmasında da ebeveynlerin, çocuklarını beden eğitimi derslerine katılması yönünde tutumlarının yüksek olduğu belirtilmiştir. Yine çalışmamızdaki verilere benzer sonuçlar Yılmaz (2016) ve Cantekin (2014)'ün yaptığı çalışmalarda da görülmektedir.

Tablo 4.4'teki sonuçlara göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları puanı yaşa göre farklılık gösterirken ($p<0,05$) ortalama değerlere göre 30 yaş ve altındakilerin puanları en yüksek, 50 yaş ve üstündekilerin puanları en düşüktür. Buna göre 30 yaşından küçük ebeveynlerin Beden Eğitimi dersine yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri anlaşılmaktadır.

Literatürde çalışmamızla aynı bulgulara ulaşan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmamız bu açıdan benzerlerinden ayrılmakta ve farklılık ortaya koymaktadır. Bulguları araştırmamıza zıt olarak; Şentürk'ün (2019) Şanlıurfa Halfeti'de yapmış olduğu "Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin ve onların ebeveynlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi" isimli araştırmasında ve Gürbüz (2011)'ün Muğla'da yaptığı çalışmada ebeveyn yaşının öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarını etkilemediği tespit edilmiştir. Yine benzer bir araştırma Doğan'ın (2011) Niğde ilinde yaptığı çalışmadır, bu çalışmada ebeveyn yaş gruplarının beden eğitimi derslerine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır.

Tablo 4.5'teki sonuçlara göre anneler ile babaların Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ebeveyn Tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Araştırmamızla paralel bulgulara ulaşan Yıldız ve Özbek (2018) de velilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılığa ulaşmamıştır.

Tablo 4.6'daki sonuçlara göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre önlisans ve lisansüstü eğitim düzeyindeki kişilerin puanları en yüksek, ilkokul mezunu olanların puanları en düşüktür. Genel olarak ebeveynlerin eğitim seviyesi düşüktür. Ebeveynlerin kırsal bölgede yaşamaları ve bu bölgelerin sosyal ve kültürel şartlarının, imkânların düşük olması eğitim düzeylerinin düşük olmasının ana nedeni olarak söylenebilir.

Çalışmamızdaki bulgulara paralel olarak; Anderson ve arkadaşları (2003) annenin eğitim düzeyi ile ortaokul öğrencilerinin ders dışı etkinliklere katılımı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Çağlayan ve arkadaşları (2004) 12-15 yaş aralığındaki çocuklar üzerinde yapmış oldukları çalışmalarında, Masia ve arkadaşları (2013) 11-15 yaş aralığındaki çocuklar üzerinde yapmış olduğu araştırmalarında benzer şekilde eğitim düzeyi yüksek olan ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi ve spora katılımını destekledikleri ve ebeveynlerin de çocukları ile birlikte bu etkinliklere katıldığı belirtilmektedir. Öğrenim düzeyi yüksek olan ebeveynlerin çocuklarının bedensel etkinliklere katılımı konusunda çok daha bilinçli olduğu görülmektedir. Tural (2011) tarafından yapılan çalışmaya göre bireylerin eğitim durumu yükseldikçe beden eğitimi dersine karşı tutumlarının da olumlu yönde arttığı ifade edilirken eğitim seviyeleri düştükçe ebeveynlerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının da düştüğü ifade edilmiştir Yıldız ve Özbek (2018) de çalışmasında velilerin eğitim durumuna göre beden eğitimi dersine yönelik tutumları algısal boyutta fark oluştuğunu saptamıştır.

Bulgularımıza zıt olarak ise; Şimşek (2005) tarafından ele alınan, “çocukların spora yönlendirilmesinde ailenin görüşlerinin değerlendirilmesi” adlı çalışmasında ailelerin eğitim düzeyleri göz önüne alındığında istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamıştır ($p>0,05$). Aynı şekilde Yıldız ve Özbek (2018) velilerin eğitim durumuna göre, toplam puanları üzerinde yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.7.'deki sonuçlara göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları aktif olarak spor yapma durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre aktif olarak spor yapanların puanları daha yüksektir. Yani aktif spor yapan

ebeveynlerin, spor yapmayan ebeveynlere göre derse olan tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür. Spor yapan aileler sporun birçok alandaki faydalarından haberdar olduğu için tutumlarının daha olumlu yönde oluştuğu söylenebilir.

Araştırmamızla aynı bulgulara ulaşan Kaya (2020) çalışmasında da araştırma dahilinde yapılan istatistiki analizler sonucunda, ebeveynlerin spor yapma ve spor yapmama durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Güllü ve arkadaşları (2016), Öncü (2007) ve Yıldız ve Özbek (2018) araştırmasında spor yapan velilerin, spor yapmayan velilere göre, destek boyutunda beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu bunun da çocukların spor yapma durumlarına olumlu etki ettiği sonucuna ulaşmışlardır. Ailede spor yapan birisi olan öğrencilerin olmayanlara oranla ailelerinden daha fazla spor yapması için teşvik görmektedir. O yüzden aileden öğrenilen ve gözlemlenen davranışlar çocuk için daha kolay benimsenmektedir. Keskin (2015) ise yaptığı çalışmada anne ve baba arasında spor yapmaya ilişkin birbirinden farklı sonuçlar ulaşmıştır. Öğrenci annelerinin spor yapma durumlarına göre, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının anlamlı farklılık göstermediği ancak babaları spor yapan öğrencilerin, bu derse yönelik tutumlarının babaları spor yapmayan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4.8'deki sonuçlara göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları spor haberlerini takip etme durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$) ve ortalama değerlere göre spor haberlerini takip edenlerin puanları daha yüksektir. Sporla ilgili programları izlemenin bireyin spora karşı olumlu yönde bir tutum sergilemelerinin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir (Öncü, 2007).

Araştırmamızla aynı bulgulara ulaşan Yıldız'ın (2013) yaptığı araştırma bulguları da desteklemektedir. Yıldız, ebeveynlerin spor haberlerini takip ediyor oluşunun çocuklarının beden eğitimi derslerine katılım konusunda olumlu tutum sergilemelerine neden olduğunu vurgulamıştır. Topal (2019) tarafından Ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin ebeveynleri üzerinde yapılan bir çalışmada ailelerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının fiziksel aktivite düzeylerine göre incelenmiştir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlarda yapılan çalışmamıza paralellik göstermektedir. Atan ve arkadaşlarının (2018) çocukların beden eğitimi dersine katılımına ebeveynlerin tutumları başlıklı çalışmalarında

da ailelerin cinsiyetine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumlarında anlamlı bir fark bulunmadığını ifade etmişlerdir ($p>0.05$). Ayrıca Öncü (2007), Esen (2010) ve Yıldız (2013), Keskin (2016) yapmış oldukları çalışmalarda bu bağlamda anlamlı bir fark tespit edilmediğini belirtmiştir ($p>0.05$). Literatürdeki bulgular ile bizim araştırmamızdaki bulgular paralellik göstermektedir.

Araştırmamızla zıt bulgulara ulaşan, Öztürk ve Yaşar (2018) tarafından yapılan ve “İmam hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik ana ve baba tutumlarının farklı değişkenler açısından incelediği” çalışmalarında çalışmaya katılan ebeveynlerin cinsiyetleri ile beden eğitimi dersine yönelik ana-baba tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmişlerdir ($p<0.05$). Bu araştırma ile bizim araştırmamızın bulgularının farklılık gösterme sebebi, araştırmaların farklı kültürlere sahip farklı ebeveynler üzerinde yapılmış olması olabilir.

Tablo 4.9’deki sonuçlara göre gelir düzeyi farklı olan gruplar arasında beden eğitimi ve spor dersine yönelik ebeveyn tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Araştırmamıza paralel olarak Gürbüz (2011) de Muğla ilinde yaptığı çalışmada katılımcıların ailelerinin aylık gelir durumları ile beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığını belirtmişlerdir. Buradan da öğrencinin aile gelir düzeyi beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarda belirleyici olmadığı sonucu çıkarılabilir. Keskin (2015) de çalışmasında ebeveynlerin gelir durumu ile beden eğitime spor dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığını sonucuna ulaşmıştır. Kaya (2020) de çalışmasında gelir durumundan farklı olarak meslek kolları üzerinden gelir aralığı yaratıp bu analizi gerçekleştirmiş ve sonuca göre ebeveynlerin mesleklerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

Bu bulgulara zıt bir sonuç elde eden Kızılkaya (2009) ise Adana-Kozan ilçesinde yaptığı ebeveynlerin gelir durumunun çocukların beden eğitimi ve spora katılımı ve bakış açılarını yönlendirmede etkili bir faktör olduğunu belirtmektedir. Kotan ve arkadaşları (2009) yapmış oldukları çalışmada, Ailelerin gelir düzeyi yükseldikçe beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olarak arttığı saptamasında bulunmuştur. Tatal (2011) da benzer şekilde ebeveynlerin mesleki durumları ile beden eğitimi dersine katılımına yönelik

tutumlar arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Gelir düzeyi yüksek meslek sahibi ebeveynlerin çocuklarını spor aktivitelerine katılımında daha olumlu tutumlar göstermektedir. Güllü ve arkadaşları (2016) araştırmaları neticesinde ailelerin gelir düzeyi yükseldikçe çocuğunu spor okullarına gönderme oranının da arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu düşünüş, öğrencilerin ailelerinin gelir seviyesine istinaden sosyal-sportif olanaklarının ve çevresinde elde edebileceği imkânların çeşitliliğine artışına bağlı olarak yorumlanabilir.

Yapmış olduğumuz araştırmanın sonuçlarına göre Hakkari ilinde ikamet eden anne-babaların beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde yüksek olduğu görülmüştür. Bu hususta çalışmamızı destekleyen birçok araştırma bulunmaktadır ve bu araştırmalardan yukarıda bahsedilmiştir. Buradan yola çıkılarak ülkemizde beden eğitimi ve spor dersine yönelik anne ve baba tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir. Araştırmamızın sonuçlarına göre ebeveynlerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına bakıldığında; tutum puanları ebeveynin yaş grubuna, eğitim düzeyine, aktif spor yapıp yapmama durumuna ve spor haberlerini takip edip etmeme durumuna göre anlamlı farklılık gösterirken; tutumlar ebeveynin cinsiyetine ve gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Alan yazında yapılan araştırmalarda genel olarak yaş grubunun beden eğitimine yönelik ebeveyn tutumu üzerinde etkili olmadığı görülmektedir ancak Hakkari özelinde durum farklıdır ve Hakkari ilinde ikamet eden ebeveynlerin yaş grubuna göre bu husustaki tutumları farklılık göstermiştir. Bu durum da araştırmamızı diğer araştırmalardan farklı kılmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular ve bu doğrultudaki öneriler şu şekildedir;

1. Ebeveynlerin, çocuklarının beden eğitimi dersine yönelik olumsuz tutumlarını değiştirmek hedefiyle ailelere yönelik beden eğitimi dersleriyle ilgili olarak bilgilendirmek amacıyla eğitimlerin verilmesi böylece farkındalık yaratılmalıdır. Beden eğitimi ve sporun sağlık ve akademik başarıda öneminin ön plana çıkartılması sağlanmalıdır.
2. Akıl beden ve ruh sağlığı için fiziksel aktivitenin öneminin bilinmesi ve farkındalığının sağlanması için okullarda ve halk eğitim merkezlerinde ebeveynlere yönelik seminerler düzenlenebilir.
3. Ebeveynler çocukların rol modeli olduklarından, beden eğitimi ve spora ailelerinin de katılmasını sağlamak ve örnek olmaları amacıyla birlikte dersler yapılması yönünde çalışmalar yapılabilir.
4. Fiziksel aktivite düzeylerinin öğrenciler dışında ebeveynler ve farklı yetişkin gruplarla çalışıldığı araştırmalar arttırılarak alan yazındaki kaynakların çoğaltılmasında katkı sağlanabilir.
5. Hakkari ili ile sınırlı olan bu çalışmanın diğer doğu illerinde yapılması örneklem grubunu genişletebilir. Farklı örneklem grupları kullanılarak iki araştırmanın bulguları karşılaştırılabilir.
6. Spor müsabakalarında başarı kazanan öğrencilerin ebeveynleri ödüllendirilebilir. Bu yöntemle ailenin çocuğunu spor yapmaya daha fazla teşvik etmesi sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Açak, M. (2005). *Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı*. Morpa Kültür Yayınları.
- Açıkgöz, K. (2005). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Anderson, J. C., Funk, J. B., Elliott, R., & Smith, P. H. (2003). Parental support and pressure and children's extracurricular activities: Relationships with amount of involvement and affective experience of participation. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 24 (2): 241-257.
- Aracı, H. (2000). *Okullarda Beden Eğitimi*. Bağırğan Yayınevi: Ankara
- Aranson, E. & Wilson, T. (2005). *Social Psychology*. Pearson Education International: New York.
- Atan, T., İmamoğlu, R. ve İmamoğlu, O. (2018). Çocukların beden eğitimi dersine katılımına ebeveynlerin tutumları. *Journal of International Social Research*, 11 (60).
- Aydın, B. (2002). *Gelişim Psikolojisi*. SFN Baskı: İstanbul.
- Başaran, İ. E. (1992). *Eğitim Psikolojisi*. Kadioğlu Matbaası: Ankara.
- Başaran, İ. E. (1991). *Örgütsel Davranış*. Gül Yayınevi: Ankara, 31 s.
- Cantekin T. U, (2014). İlköğretime Başlayan Çocukların Ailelerinin Spora ve Beden Eğitimi Dersine Bakış Açısını Belirlemek. *Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun*.
- Cantürk-Günhan, B., Günhan, B. C. ve Başer, N. (2009). Probleme dayalı öğrenmeye ilişkin öğrenci, öğretmen ve öğretim üyelerinin görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3 (1), 134-155.
- Çağdaş, A. ve Seçer, Z. (2002). *Çocuk ve Ergende Sosyal ve Ahlak Gelişimi*. Nobel Yayınevi: İstanbul.
- Çağlayan, A. (2004). 12-15 Yaş Grubu Spor Yapan Öğrencilerle Spor Yapmayan Öğrencilerin Okul Başarıları Yönünden Karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya*.
- Çalgın, R. E. (2003). Niğde İlinde Görev Yapmakta Olan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mevcut Durumlarının Değerlendirilmesi ve Mesleki Sorunlarının Tespiti. *Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde*.
- Çevik, B. (2010). Hemşirelerin Ölümüne ve Ölmekte Olan Bireye Bakım Vermeye İlişkin Tutumları ve Deneyimleri. *Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ankara*.

- Çiçek, İ. (2021). Okul Öncesi Dönem Hareket Etkinliklerinin Öğrenci Fiziksel Aktivite Düzeyine, Fiziksel Aktivite Türüne, Ders İçeriğine ve Ders İçi Öğretmen Davranışına Göre İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi (yayınlanmamış), Mersin Üniversitesi, Mersin. Türkiye.*
- Çoban, B. ve Ünveren, A. (2007). *Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- De Carlo, L.T. (1997). On the Meaning and Use of Kurtosis. *Psychological Methods*, 2: 292-307.
- Demir, E. K., & Şendil, G. (2008). Ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ). *Türk Psikoloji Yazıları*, 11 (21): 15-25.
- Demirhan, G. ve Altay, F. (2001). Lise 1. sınıfların beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (2): 9-20.
- Demirsu, Ö. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkide Psikolojik Dayanıklılığın ve Kaygı Duyarlılığının Aracı Rollerini. *Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Işık Üniversitesi.*
- Derman, M. T., ve Başal, H. A. (2013). Okulöncesi çocuklarında gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1): 115-144.
- Doğan, S. (2001). Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeylere Mensup Ergenlik Çağındaki Kız Ve Erkeklerin Saldırgan Davranışlarıyla Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkiler. *Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*
- Doğan, N. (2011). Niğde İlinde Bulunan Farklı Statüdeki Liselerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları Ve Fiziksel Uygunluk Düzeylerinin Araştırılması. *Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.*
- Erbaş, M. K., Güçlü, M. ve Zorba, E. (2012). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin anne-baba tutumlarının, psikomotor beceri düzeylerine etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (4): 131-138.
- Erdem, A. R. (2005). Öğrenmede etkili yollar: Öğrenme stratejileri ve öğretimi. *İlköğretim-Online*, 4 (1), 1-6.
- Erkal, M. (1982). *Sosyolojik Açısından Spor*. Der Yayınları: İstanbul.
- Esen, S. A. (2010). İlköğretim Okullarında Okuyan ve Voleybol Sporcusu Olmayı Seçen Etkisi İncelenmesi. *Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.*

- Flett, G. L. & Hewitt, P. L. (2002). Perfectionism and Maladjustment: An Overview of Theoretical, Definitional, and Treatment Issues. *Perfectionism: Theory, Research, and Treatment*. American Psychological Association: Washington.
- Gökçedağ, S. (2001). Lise Öğrencilerinin Okul Başarısı Ve Kaygı Düzeyi Üzerinde Anne Baba Tutumlarının Etkilerinin Belirlenip Karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış)*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Groeneveld, R. A. & Meeden, G. (1984). Measuring skewness and kurtosis. *The Statistician*, 33: 391-399.
- Güçlü, M. (2001). Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve Türkiye’de beden eğitimi ve sporun gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 150: 33-38.
- Güllü, M. ve Korucu, G. (2005). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. 10-11 Haziran Bursa, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu.
- Güllü, M. ve Güçlü M. (2008) Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *Doktora Tezi, Ankara Gazi Üniversitesi*.
- Güllü, M., Cengiz, Ş. Ş., Öztaşyonar, Y. ve Kaplan, B. (2016). Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Şanlıurfa ili örneği). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 49-61.
- Gürbüz, A. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi (Muğla İli Örneği). *Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla*.
- Güven, Ö. ve Öncü, E. (2006). Beden Eğitimi ve Spora Katılımda Aile Faktörü. *Aile ve Toplum Dergisi*, 3 (10): 81-90.
- Hanyaloğlu, E. (1995). Okul Öncesi Kurum Öğretmenlerinin Kişilik Özellikleri ile Sahip Oldukları Anne-Babalık Tutumları Arasındaki İlişki. *Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul*.
- Hünük, D. (2006) Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara*.
- Hopkins, K. D. & Weeks, D. L. (1990). Test for Normality and Measures of Skewness and Kurtosis. Their Place in Research.
- İnce, A. ve Bilgiç, F. (2021). Öğretmen adaylarının değer yönelimlerinin milli eğitimin

- genel amaçları çerçevesinde incelenmesi. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (2), 76-84.
- İnceoğlu, M. (2010). Tutum, Algı, Değişim. Beykent Üniversitesi Yayınevi: İstanbul.
- Kaya, A. (2020). İlköğretim Kurumları İkinci Kademedeki Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Görüş Ve Tutumlarının İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın*.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). Yeni İnsan ve İnsanlar. Sosyal Psikoloji Dizisi. Evrim Basım Yayım ve Dağıtım Yayıncılık: İstanbul.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). Günümüzde İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş. Evrim Yayınevi: İstanbul.
- Keskin, N., Öncü, E. ve Küçük, K. S. (2016). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlilikleri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14 (1): 93-107.
- Keskin, Ö. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Sakarya İli Örneği. *Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya*.
- Kızılkaya A, (2009). Lise Öğrencilerinin Spora Katılımında Ailenin Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin*.
- Kotan, Ç., Hergüner, G. ve Yaman, Ç. (2009). İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu Öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul ve Aile Faktörünün Etkisi (Sakarya İl Örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 49-58.
- Kulaksızoğlu, A. (2003). Ergenlik Psikolojisi. Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Kuru, E. (2000). Beden Eğitimi ve Sporda Program Geliştirme. Aksam Sanat Okulu Matbaası: Ankara, 4 s.
- Mansager, E. & Volk, R. (2004). Parents' prism: Three dimensions of effective parenting. *Journal of Individual Psychology*, 60 (3).
- Masia J. R., Plaza D. M., Gonzalez V. H., Deltell C. J. & Roriguez J. C. (2013). Parental Attitudes Towards Extracurricular Physical and Sports Activity in School-age Children. *Journal of Human Sport and Exercise*, 3 (8): 861-876.
- MEB. a.g.e. (2006). 3 s.
- Moors, J. A. (1986). The Meaning of Kurtosis: Darlington Reexamined. *The American Statistician*, 40: 283-284.

- Nunnally, J. C. (1967). *Psychometric Theory*. McGraw-Hill, Inc.: New York.
- Okumuş, V. (2018). Çocukların Sosyal Medya Kullanımları ile Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul*.
- Öncü, E. (2007). Ana-Babaların Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımına Yönelik Tutumları ve Beklentileri. *Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara*.
- Öncü, E. ve Güven Ö. (2011). *Ana-babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2: (2).
- Öz, İ. (2005). *Anne- Baba Olma Sanatı*. Alfa Yayınları: İstanbul.
- Öztürk, M. E. ve Yaşar, A. (2018). İmam Hatip Ortaokulu Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Katılımına Yönelik Ana Baba Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından. *Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon*.
- Öztürk, M. E. ve Yaşar, A. (2018). İmam hatip ortaokulu öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik ana baba tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (4): 23-33.
- Sakallı, N. (2001). *Sosyal Etkiler*. İmge Kitabevi: Ankara.
- Sarı, M. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin ders dışı etkinliklere katılımının incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5 (1): 72-89.
- Silverman, S. & Scrabis, K. A. (2004). A review of research on instructional theory in physical education 2002-2003. *International Journal of Physical Education*, 41 (1): 4-12.
- Sunar, D. (2002). Change and continuity in the Turkish middle class family. *Autonomy and Dependence in Family: Turkey and Sweden in Critical Perspective*, 11: 217-238.
- Şahin, R., Sanalan, V., Bektaş, Ö. ve Kaygısız, Y. (2010). Ebeveynlerin fen okuryazarlık düzeylerinin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi başarılarına etkisi. *Erzincan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3 (1): 125- 143.
- Şendil, G. (2003). *Çocuk, Ergen ve Anne Baba*. Çantay Yayınları: İstanbul.
- Şentürk K., (2019). Ortaokulda Öğrenim Gören Öğrencilerin ve Ebeveynlerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya*.
- Şimşek, (2005). Çocukların Spora Yönlendirilmesinde Ailenin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (2005 Eskişehir Örneği). *Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir*.

- Tavsancıl, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Nobel Yayın Dağıtım: İstanbul.
- Tamer, K. (2000). Sporda Fiziksel-Fizyolojik Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi. Bağırhan Yayınları: Ankara.
- Tamer, K. ve Pulur, A. (2001). Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri. Ada Matbaacılık: Ankara.
- Taylor S. E, Peplay L. A. & Sears D. O. (2003). Social Psychology. New Jersey: Pearson Education International.
- TDK, Türk Dil Kurumu. Erişim Adresi: www.tdk.gov.tr
- Topal Ç. (2019). Ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin Ebeveynlerinin beden eğitimi ve spor dersine Yönelik tutumlarının fiziksel aktivite Düzeylerine göre incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul*.
- Tunçel, Z. (2006). İşbirlikli Öğrenmenin Beden Eğitimi Başarısı, Bilişsel Süreçler Ve Sosyal Davranışlar Üzerindeki Etkileri. *Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir*.
- Tutal, V. (2011). İlköğretim öğrenci velilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğrt. Kongresi 25-27 Mayıs 2011, *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 142-153.
- Tuzcuoğlu, N. (2004). Bir Aile Olmak, Anne-Baba Olmanın Altın Kuralları. Morpa Kültür Yayınları: İstanbul.
- URL-1 (2021). WHO, 10 Mayıs Dünya Sağlık İçin Hareket Et Günü. Erişim Adresi: hsgm.saglik.gov.tr/tr/beslenmehareket-haberler/d%C3%BCnya%20sa%C4%9Fl%C4%B1k-i%C3%A7in-hareket-et-g%C3%BCn%C3%BC.html
- Ünal, Ç. ve İter, İ. (2010). Sınıf öğretmenleri adaylarının lisansüstü eğitime olan tutumları (Fırat, Erzincan ve İnönü Üniversitesi sınıf öğretmenliği ABD örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (2): 147-164.
- Yalçın, H. F. (1995). Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı. Gazi Üniversitesi Yayınları: Ankara.
- Yaldız, S. (2013). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersine Yönelik Öğrenci ve Ana-Baba Tutumları. *Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara*.
- Yaldız, A. S., ve Özbek, O. (2018). İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine yönelik öğrenci ve ana-baba tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26 (1): 75-82.
- Yavuz, B. (2004) The Relationship between the Attitudes of Prospective Teachers of

English towards English and towards Being a Teacher. *Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.*

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş. Seçkin Yayıncılık: Ankara.

Yılmaz, A. (2009). İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumları İle Kararsızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.*

Yılmaz, M. T. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Öz-Anlayışları (Self-Compassion) ile Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi. Konya.*

Yılmaz A, (2016). Lise Öğrencilerinin Ders Dışı Sportif Etkinliklere Katılımlarına Yönelik Ebeveyn Tutum ve Görüşleri. *Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.*

Yörükoğlu, A. (2002). Çocuk Ruh Sağlığı/Çocuğun Kişilik Gelişimi Eğitimi ve Ruhsal Sorunları. Özgür Yayınları: İstanbul.

EKLER

EK 1- Ebeveynlerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları Ölçeği

Değerli Katılımcı;

Bu çalışma, ebeveynlerin Beden Eğitimi dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla planlanmıştır. Aşağıda Beden Eğitimi dersi tutumlarına ilişkin ifadeler yer almaktadır. Her ifadenin karşılığında beş(5) cevap seçeneği vardır. Her bir ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra ne düzeyde katıldığınızı verilen seçeneklerden birini işaretleyerek belirtiniz. Cevap seçenekleri arasında doğru ya da yanlış cevap yoktur. Lütfen hiç bir soruyu boş bırakmayınız. Katılarınız için teşekkür ederim.

Bölüm I

Kişisel Bilgi Formu

Yaşınız :.....

Ebeveyn:

Anne() Baba ()

Eğitim düzeyiniz :

Okuryazar değil () Ortaokul () Yüksek lisans ()
İlkokul () Lisans ()
Lise () önlisans () Doktora ()

Aktif olarak spor yaptınız mı/yapıyor musunuz ?

Evet () Hayır ()

Spor haberlerini takip ediyor musunuz?

Evet () Hayır ()

Gelir düzeyiniz?

() 1450- 1900 TL () 2000- 2500 TL () 2600- 3000 TL () 3100 TL ve üzeri

Bölüm II

Bu bölümde, ebeveynlerin çocukların beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen her ifadeyi okuduktan sonra kendi okulunuzu düşünerek bu ifadeye katılma derecenizi gösteren sütundaki kutulardan yalnızca birine (x) işareti koyunuz.

KATILMA DÜZEYİ

MADDELER		Tam katılıyorum	Çok katılıyorum	Orta Düzeyde katılıyorum	Az katılıyorum	Hiç katılmıyorum
1	Çocuğumun diğer çocuklarla kaynaşması için en uygun ortam, beden eğitimi dersidir.					
2	Çocuğumu, beden eğitimi dersinin önemi konusunda bilgilendiririm.					
3	Çocuğumun güven duygusu, beden eğitimi derslerinde daha çok gelişir.					
4	Çocuğumu, beden eğitimi dersi aktivitelerine katılması yönünde cesaretlendiririm.					
5	Beden eğitimi derslerinin çocuğuma hiçbir yararı yoktur.					
6	Çocuğumla beden eğitimi dersi üzerine konuşurum.					
7	Beden eğitimi dersi, çocukları yormaktan başka bir işe yaramaz.					
8	Çocuğumun beden eğitimi dersi aktivitelerine katılmasından mutluluk duyuyorum.					
9	Beden eğitimi dersi, çocuğumu okula daha çok bağlar.					
10	Beden eğitimi dersleri, çocuğumun kendisini ifade edebileceği en uygun derstir.					
11	Beden eğitimi dersleri bana çok anlamsız geliyor.					
12	Bence, beden eğitimi dersi olmasa da olur.					
13	Beden eğitimi dersleri çocuğuma ne kazandıracak ki?					
14	Beden eğitimi dersini asla küçümsemem.					
15	Beden eğitimi derslerinin, boşa geçirilmiş zaman olduğunu düşünüyorum.					
16	Beden eğitimi dersi, en az diğer dersler kadar önemlidir.					
17	Elimde olsa çocuğumun beden eğitimi derslerine girmesini engellerim.					
18	Çocuğumun okulda, kendini özgür hissedeceği en uygun ortam beden eğitimi dersleridir.					
19	Çocuğumun beden eğitimi dersi ile ilgili ihtiyaçları, benim için önemlidir.					
20	Beden eğitimi dersleri saçmalaktan başka bir şey değil.					
21	Beden eğitimi dersini diğer derslerden ayrı tutmam.					

EK 2- Ölçek Kullanım İzni

Sayın Çağla Gülelçin Suna

Yapacağınız akademik çalışmalarda, geliştirmiş olduğumuz "Beden Eğitimi Dersine Yönelik Ana-Baba Tutum Ölçeği"ni aşağıda künyesi verilen çalışmayı referans göstermek koşuluyla kullanmanızda bir sakınca yoktur.

Öncü, E., & Güven, Ö. (2011). Beden eğitimi dersine yönelik ana-baba tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Nigde University Journal of Physical Education And Sport Sciences*, 5(3), 184-195.

08.12.2021

Prof.Dr. Erman ÖNCÜ
Trabzon Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü
Tel : 0 462 455 12 67
e-mail : eoncu@trabzon.edu.tr

EK 3- Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Onay Belgesi

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : E-23688910-050.01.04-2200002420
Konu : Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu
Onay Belgesi

11.01.2022

Protokol No:	2021-SBB-0510
Araştırmanın Başlığı:	Ana-Babaların Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Hakkari İli Örneği)
Proje Yürütücüsü:	Çağla Gülelçin SUNA
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	13.12.2021
Karar Tarihi:	07.01.2022
Toplantı No:	21

Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından 07.01.2022 tarihli ve 21 numaralı toplantıda 2021-SBB-0510 numaralı başvuruya araştırma için ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine karar verilmiştir.

Doç. Dr. Elif KARAHAN
Kurul Başkanı

Doç. Dr. Sedat BALLYEMEZ
Başkan yardımcısı

Dr. Öğr. Üyesi Emine GENÇ
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Emel GENÇ
Üye

Dr. Öğr. Üyesi İlknur DOLU
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Veysel GENGİL
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Basri
KANSIZOĞLU
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 9DFDH37

Belge Takip Adresi: <http://ubys.bartın.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres: Ağdacı Mahallesi Fakülte Caddesi No:54 Bartın

Telefon No: (0 378) 2235500

e-Posta:

Kep Adresi: bartinuniversitesi@hsf01.kep.tr

Faks No: (0 378) 2235042

İnternet Adresi: <http://www.bartın.edu.tr/>

Bilgi için :

Elif Karahan
Kurul Başkanı

Telefon No:

(0 378) 5372

ÖZGEÇMİŞ